

Hallituksen esitys Eduskunnalle yksityisten alojen työeläkelainsäädännön muuttamiseksi sekä laiksi kansaneläkelain 11 ja 55 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työntekijän eläkelakia, työntekijän eläkelain voimaantulolakiä, merimieseläkelakia, merimieseläkelain voimaantulolakiä, yrittäjän eläkelakia, yrittäjän eläkelain voimaantulolakiä, maatalousyrittäjän eläkelain voimaantulolakiä ja maatalousyrittäjän eläkelain voimaantulolakiä. Myös kansaneläkelakia ehdotetaan muutettavaksi.

Yksityisten alojen eläkelakeihin lisättäisiin säännökset siitä, kuinka ensisijaisen etuuden kertakorotus vaikuttaisi työeläkkeen määrään. Ensisijainen etuus, johon sisältyy kertakorotus, vähennettäisiin eläkkeestä kertakorotettuna. Eläkkeeseen, josta on jo vähennetty ensisijainen etuus, ei tehtäisi ensisijaisen etuuden vähentämisen tarkistamista pelkäämään sen vuoksi, että ensisijaiseen etuuden tai eläkkeen määrä muuttuu kertakorotuksen vuoksi.

Lisäksi ehdotetaan, ettei työttömyysturvan lisäpäivärahalla 62-vuotiaana varhennusvähennyksellä vähentämättömälle vanhuuseläkkeelle siirtyvälle myönnettäisi työeläkettä takautuvasti. Samanlaista muutosta ehdotetaan myös kansaneläkkeeseen.

Säännöstä osa-aikaeläkkeen muuttumisesta osa-aikaeläkkeen suuruiseksi vanhuuseläkkeeksi eläkkeensaajan täyttyessä 68 vuotta tarkistettaisiin siten, että elinaikakerrointa sovellettaisiin vasta, kun eläkkeensaajalle

myönnetään hänen hakemuksensa perusteella vanhuuseläke. Hakemukseen perustuvan vanhuuseläkkeen voisi jatkossa saada, vaikka eläkkeensaaja jatkaisi osa-aikatyötään 68 vuotta täytettyään. Osa-aikaeläkkeen suuruiseksi vanhuuseläkkeeksi muutetun eläkkeen vastuunjako muutettaisiin. Työntekijöiden eläkeoikeutta vastaavasti lykätyn vanhuuseläkkeen takautuva myöntäminen yrittäjille ei olisi jatkossa mahdollista.

Työntekijän eläkelakia ehdotetaan muutettavaksi myös työttömyysvakuutusrahaston maksun määräytymisen osalta.

Lisäksi yrittäjän eläkelain voimaantulolakiä ehdotetaan lisättäväksi siirtymäänsäännös ennen yrittäjän eläkelain voimaantuloa tapahtuneen yrittäjien eläkelain mukaisen yrittäjätoiminnan huomioon ottamisesta aloittavan yrittäjän alennuksessa. Tällainen yrittäjätoiminta otettaisiin huomioon aloittavan yrittäjän alennuksessa. Yrittäjään, joka on harjoittanut yrittäjätoimintaa ennen vuotta 2001, ei sovellettaisi aloittavan yrittäjän alennusta.

Edellä mainittuihin lakeihin tehtäisiin myös eräitä niiden toimeenpanoa selkeyttäviä tarkistuksia ja myös eräitä puhtaasti teknisiä tarkistuksia.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	4
1 NYKYTILA.....	4
1.1 Lainsäädäntö ja nykytilan arviointi.....	4
Varhennusvähentämättömän vanhuuseläkkeen takautuva myöntäminen 62- vuotiaalle pitkäaikaistyöttömälle.....	4
Osa-aikaeläkkeen muuttaminen 68-vuotiaana vanhuuseläkkeeksi ja tosiasiallinen vanhuuseläke.....	5
Ensisijaisen etuuden kertakorotuksen huomioon ottaminen eläkkeessä.....	5
Vanhan lain mukaisen yrittäjätoiminnan huomioon ottaminen aloittavan yrittäjän alennuksessa.....	6
Osa-aikaeläkkeen suuruisiksi vanhuuseläkkeiksi muutettujen eläkkeiden vastuunjako.....	6
Työttömyysvakuutusrahaston maksu.....	7
1.2 Keskeiset ehdotukset.....	8
Varhennusvähentämättömän vanhuuseläkkeen takautuva myöntäminen 62- vuotiaalle pitkäaikaistyöttömälle.....	8
Osa-aikaeläkkeen muuttaminen 68-vuotiaana vanhuuseläkkeeksi ja tosiasiallinen vanhuuseläke.....	8
Ensisijaisen etuuden kertasuorituksen huomioon ottaminen eläkkeessä.....	8
Vanhan lain mukaisen yrittäjätoiminnan huomioon ottaminen aloittavan yrittäjän alennuksessa.....	9
Osa-aikaeläkkeen suuruisiksi vanhuuseläkkeiksi muutettujen eläkkeiden vastuunjako.....	9
Työttömyysvakuutusrahaston maksu.....	9
2 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	10
2.1 Taloudelliset vaikutukset.....	10
2.2 Muut vaikutukset.....	11
3 ASIAN VALMISTELU.....	11
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	12
1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT.....	12
1.1 Työntekijän eläkelaki.....	12
1.2 Työntekijän eläkelain voimaanpanolaki.....	15
1.3 Merimieseläkelaki.....	15
1.4 Laki merimieseläkelain voimaanpanosta.....	16
1.5 Yrittäjän eläkelaki.....	16
1.6 Laki yrittäjän eläkelain voimaanpanosta.....	17
1.7 Maatalousyrittäjän eläkelaki.....	18
1.8 Laki maatalousyrittäjän eläkelain voimaanpanosta.....	18
1.9 Kansaneläkelaki.....	18
2 VOIMAANTULO.....	18
LAKIEHDOTUKSET.....	19
1. Laki työntekijän eläkelain muuttamisesta.....	19
2. Laki työntekijän eläkelain voimaanpanolain 10 §:n muuttamisesta.....	22
3. Laki merimieseläkelain muuttamisesta.....	23

4. Laki merimieseläkelain voimaanpanosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta.....	26
5. Laki yrittäjän eläkelain muuttamisesta.....	27
6. Laki yrittäjän eläkelain voimaanpanosta annetun lain 5 ja 13 §:n muuttamisesta.....	29
7. Laki maatalousyrittäjän eläkelain muuttamisesta.....	30
8. Laki maatalousyrittäjän eläkelain voimaanpanosta annetun lain 12 §:n muuttamisesta.....	31
9. Laki kansaneläkelain 11 ja 55 §:n muuttamisesta.....	32
LIITE.....	33
RINNAKKAISTEKSTIT.....	33
työntekijän eläkelain muuttamisesta.....	33
merimieseläkelain muuttamisesta.....	39
yrittäjän eläkelain muuttamisesta.....	44
maatalousyrittäjän eläkelain muuttamisesta.....	47
kansaneläkelain 11 ja 55 §:n muuttamisesta.....	49

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila

1.1 Lainsäädäntö ja nykytilan arviointi

Varhennusvähentämättömän vanhuuseläkkeen takautuva myöntäminen 62-vuotiaalle pitkäaikaistyöttömälle

TyEL:n 13 §:n 1 momentin mukaan vanhuuseläke ja varhennettu vanhuuseläke alkaa sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta, jona työntekijä on täyttänyt vanhuuseläkkeen tai varhennetun vanhuuseläkkeen saamiseen oikeuttavan iän ja on lopettanut työn, jonka perusteella hän hakee eläkettä. Vanhuuseläke tai varhennettu vanhuuseläke voidaan myöntää myös takautuvasti, ei kuitenkaan ilman pätevää syytä pidemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemiskuukautta edeltäneeltä kolmelta kuukaudelta.

Kansaneläkelain (568/2007; KEL) 55 §:n mukaan etuutta maksetaan sitä seuraavan kuukauden alusta, jona oikeus etuuteen on syntynyt. Etuutta ei kuitenkaan makseta ilman erityistä syytä pidemmältä ajalta kuin kuuden kalenterikuukauden ajalta ennen etuuden hakemista.

TyEL:n 13 §:n 1 momentin ja KEL:n 55 §:n perusteella vanhuuseläke on hakemuksesta myönnettävä takautuvasti myös TyEL:n 12 §:n 3 momentin tai KEL:n 11 §:n nojalla työttömyysturvalain (1290/2002; TTL) mukaiselta lisäpäivärahalta eli niin sanotusta työttömyysputkesta varhennusvähennyksellä vähentämättömälle vanhuuseläkkeelle 62-vuotiaana siirtyvälle henkilölle. Näissä takautuvissa eläkkeenhakemistilanteissa eläkkeenhakijalle on kuitenkin yleensä jo maksettu työttömyyspäivärahaa samalta ajalta, jolle takautuvaa eläkettä voidaan myöntää, koska työttömyysturvalain perusteella työttömänä työnhakijana olevalla pitkäaikaistyöttömällä on oikeus työttömyysturvan lisäpäivärahaan 65 ikävuoteen saakka, ellei hän tätä ennen halua siirtyä eläkkeelle. Työttömyysturvan lisäpäivärahalla oleva pit-

käaikaistyötön voi siten 62 vuotta täytettyään 65 ikävuoteen saakka itse päättää, jatkaako hän työttömänä työnhakijana olemista saaden työttömyysturvan lisäpäivärahaa vai siirtyykö hän vanhuuseläkkeelle saaden lisäpäivärahan sijasta eläkettä.

Koska TTL:n 3 luvun 4 §:n mukaan työnhakijalla ei ole oikeutta työttömyysetuuteen, jos hän saa työeläkelakien mukaista vanhuuseläkettä tai varhennettua vanhuuseläkettä, takautuva eläkkeen myöntäminen johtaa useimmiten työttömyyspäivärahan takaisinperintään. Kansaneläkelaitos tai työttömyyskassa voi periä aiheuttomasti maksamansa työttömyyspäivärahan takaisin TTL:n 11 luvun 14 §:n mukaisesti joko suoraan takautuvasti suoritettavasta eläkkeestä ilmoittamalla asiasta eläkelaitokselle vähintään kaksi viikkoa ennen eläkkeen maksamista tai TTL:n 10 §:n mukaisesti eläkkeensaajalta itseltään.

Kysymyksessä olevista vanhuuseläkkeen takautuvista myönnoistä aiheutuu työttömyysturvan ja eläkkeiden toimeenpanon kannalta hankaluutta myös työeläkkeiden ja kansaneläkkeiden eripituisen takautuvan myöntöajan vuoksi. Takautuva myöntöaika on työeläkkeissä kolme kuukautta ja kansaneläkkeissä kuusi kuukautta. Tästä työ- ja kansaneläkkeiden takautuvan myöntöajan erilaisuudesta johtuen esimerkiksi tilanteissa, joissa henkilölle tulee myönnettäväksi työeläkkeen pienuuden vuoksi myös kansaneläkettä, hänen kuudelta kuukaudelta takautuvasti myönnetyn kansaneläkkeensä määrä joudutaan tarkistamaan kolme kuukautta myöhemmin alkavan työeläkkeen vuoksi.

Eläkkeenhakijan toimeentuloa vaarantamatta edellä tarkoitetuilta takaisinperintä- ja kansaneläkkeen uudelleenlaskemistilanteilta voitaisiin välttyä, jos TTL:n mukaiselta lisäpäivärahalta 62-vuotiaana varhennusvähennyksellä vähentämättömälle vanhuuseläkkeelle siirtyvän henkilön hakeman eläkkeen takautuva myöntäminen estettäisiin ja eläke myönnettäisiin eläkkeen hakemiskuukautta seuraavan kuukauden alusta.

Osa-aikaeläkkeen muuttaminen 68-vuotiaana vanhuuseläkkeeksi ja tosiasiallinen vanhuuseläke

Osa-aikaeläkettä saava työntekijä voi jatkaa osa-aikatyön tekemistä 68 vuotta täytettyään. Eläkkeen karttuminen lakkaa kuitenkin 68 vuoden iässä eikä 68 vuotta täyttänyt voi saada muuta omaan työhönsä perustuvaa eläkettä kuin vanhuuseläkettä. Tämän vuoksi TyEL:n 24 §:ssä säädetään, että jos työntekijä jatkaa osa-aikatyön tekemistä 68 vuotta täytettyään, osa-aikaeläke muutetaan 68 vuoden iässä osa-aikaeläkkeen suuruiseksi vanhuuseläkkeeksi. Pykälässä säädetään myös, että kun työntekijä lopettaa osa-aikatyön, vanhuuseläke lasketaan hakemuksesta uudelleen.

TyEL:n 82 §:ssä säädetään elinaikakerroimesta. Pykälän mukaan vanhuuseläkkeen alkamiseen mennessä ansaittu eläke muunnetaan sille vuodelle vahvistetulla elinaikakerroimella, jonka aikana työntekijä täyttää 62 vuotta.

Edellä mainittujen säännösten perusteella TyEL:n 24 §:ssä tarkoitettu osa-aikaeläkkeen suuruisen vanhuuseläke pitäisi muuntaa elinaikakerroimella. Elinaikakerrointa koskevan voimaantulosäännöksen (työntekijäin eläkelain muuttamisesta annetun lain 634/2003 voimaantulosäännöksen 9 momentti) mukaan elinaikakerrointa sovelletaan vuonna 1947 tai sen jälkeen syntyneiden henkilöiden vanhuuseläkkeisiin. Näin ollen osa-aikaeläkkeen suuruisen vanhuuseläkkeeseen elinaikakerrointa tulisi soveltaa ensimmäisen kerran vuonna 2015, jolloin vuonna 1947 syntynyt henkilö saavuttaa 68 vuoden iän.

Osa-aikaeläke määräytyy kuitenkin eri tavalla kuin vanhuuseläke, joten osa-aikaeläkkeen suuruiseksi vanhuuseläkkeeksi muutettu eläke on myös erisuuruinen kuin työntekijälle todellisuudessa karttunut vanhuuseläke. Tämän vuoksi ei ole perusteltua, että osa-aikaeläkkeen suuruisen vanhuuseläkkeeseen sovellettaisiin elinaikakerrointa.

Voimassa olevan TyEL:n 13 §:n mukaan työnteon jatkaminen ei estä myöntämästä 68 vuotta täyttäneelle työntekijälle hänen hakemaansa vanhuuseläkettä. Poikkeuksena tästä ovat kuitenkin TyEL:n 24 §:ssä tarkoitettut 68 vuotta täyttäessään osa-aika-

eläkkeellä olleet työntekijät, jotka jatkavat osa-aikatyötään 68 vuotta täytettyään. Heille hakemukseen perustuva vanhuuseläke voidaan myöntää vasta, kun he ovat lopettaneet osa-aikatyönsä. Tällaiseen poikkeussääntöseen ei kuitenkaan ole eläkepoliittisia perusteita.

Ensisijaisen etuuden kertakorotuksen huomioon ottaminen eläkkeessä

TyEL:n 92 §:n mukaan tämän lain mukaisesta etuudesta vähennetään työntekijän sama ensisijainen etuus ja perhe-eläkkeestä ensisijaista etuutta vastaava perhe-eläke tai korvaus. Pykälässä on myös luettelo ensisijaisista etuuksista. Muun muassa tapaturmavakuutuslain (608/1948; TVL) mukainen tapaturmaeläke on pykälässä tarkoitettu ensisijainen etuus.

TVL:n 16 §:n 5 momenttiin on vuoden 2005 alusta lisätty uutena järjestelynä säännös maksussa olevan tapaturmaeläkkeen kertakorotuksesta. Sen mukaan maksussa olevaan tapaturmaeläkkeeseen tehdään kertakorotus sen kalenterivuoden alusta, johon mennessä tapaturman sattumista seuraavan kalenterivuoden alusta on kulunut viisi kalenterivuotta. TVL:n 16 §:n 5 momentin mukainen kertakorotus tehdään tapaturmaeläkkeeseen ensimmäisen kerran 1 päivänä tammikuuta 2010.

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain (1026/1981; MATAL) 9 §:n perusteella myös MATAL:n mukainen tapaturmaeläke vähennetään ensisijaisena etuutena TyEL:n mukaisesta eläkkeestä ja MATAL:n mukaiseen tapaturmaeläkkeeseen tehdään TVL:n säännösten mukaisesti kertakorotus.

TyEL:n 92 § koskee tilannetta, jossa ensisijainen etuus tulee ensimmäisen kerran vähennettäväksi työeläkkeestä. TyEL:n 94 §:ssä puolestaan säädetään ensisijaisen etuuden tai työeläkkeen muutoksen vaikutuksesta ensisijaisen etuuden vähentämiseen ja työeläkkeen määrään tilanteessa, jossa ensisijainen etuus tai työeläke muuttuu sen jälkeen, kun työeläkkeestä on jo vähennetty ensisijainen etuus. TyEL:n 94 §:n mukaan työeläkkeeseen tai ensisijaiseen etuuteen tehty indeksitarkistus ei aiheuta työeläkkeen uudelleen tarkistamista.

Työntekijän eläkelain voimaanpanolain (396/2006; TyEL-voimaanpanoL) 10 §:ssä on työeläkkeen kertakorotusta koskevia siirtymäsäännöksiä. Siinä säädetään muun muassa siitä, miten työeläkkeen kertakorotus otetaan huomioon, kun työeläke ja ensisijainen etuus yhteensovitetaan kumotun työntekijän eläkelain (395/1961; TEL-laki) 8 ja 8 a §:n mukaisesti yhteensovitettussa eläkkeessä.

Edellä mainittuja säännöksiä vastaavat säännökset ovat myös MEL:ssa ja merimieseläkelain voimaanpanosta annetussa laissa (1291/2006; MEL-voimaanpanoL), YEL:ssa ja yrittäjän eläkelain voimaanpanosta annetussa laissa (1273/2006; YEL-voimaanpanoL). Maatalousyrittäjän eläkelaislaissa (1280/2006; MYEL) asian osalta viitataan TYEL:n 92 ja 94 §:ään ja maatalousyrittäjän eläkelain voimaanpanosta annetun lain (1281/2006; MYEL-voimaanpanoL) 12 §:ssä on TYEL-voimaanpanoL:n 10 §:ää vastaavat säännökset.

Edellä tarkoitetuissa yksityisten alojen eläkelakien pykälissä ei ole otettu huomioon edellä kerrottua ensisijaisten etuuksien kertakorotusjärjestelyä, joten ne ovat tältä osin puutteelliset ja niitä on tämän vuoksi tarpeellista täydentää. Työeläkkeiden ja ensisijaisten etuuksien kertakorotusjärjestelyllä on tarkoitettu turvata näiden etuuksien ostovoiman säilymistä ja kertakorotukset ovat pitkälti rinnastettavissa eläkkeen ostovoimaa turvaaviin indeksitarkistuksiin. Tämän vuoksi olisi perusteltua, ettei työeläkkeeseen tai ensisijaiseen etuuteen tehty kertakorotus aiheuttaisi työeläkkeen määrän uudelleen tarkistamista kuten indeksitarkistuksen osalta on jo säädetty.

Vanhan lain mukaisen yrittäjätoiminnan huomioon ottaminen aloittavan yrittäjän alennuksessa

YEL:n 115 §:ssä säädetään aloittavan yrittäjän alennuksesta. Sen mukaan yrittäjällä on alennettu vakuutusmaksuprosentti tässä laissa tarkoitettuna yrittäjätoiminnan 48 ensimmäiseltä kuukaudesta ja, jos ensimmäinen yrittäjätoiminta kestää alle 48 kuukautta, työeläkemaksu lasketaan yrittäjän pyynnöstä

alennetun maksun mukaisena 48 kuukaudesta jäljelle jääneeltä ajalta vielä toisessa yrittäjätoimintajaksossa.

YEL:n 115 § vastaa asiasisällöltään vanhan YEL-lain 9 §:n 2 momentin säännöstä aloittavan yrittäjän vakuutusmaksualennuksesta. Kun aloittavan yrittäjän alennus otettiin vanhan YEL-lain 9 §:n 2 momentissa uutena vakuutusmaksujärjestelynä käyttöön vuoden 2001 alusta, sitä koskevan lain (1229/2000) voimaantulosäännöksessä säädettiin myös siitä, kuinka ennen vuotta 2001 tapahtunut yrittäjätoiminta otetaan huomioon. Voimaantulosäännöksen perusteella yrittäjään, jonka yrittäjätoiminta on alkanut ensimmäisen kerran ennen vuotta 2001, ei sovelleta aloittavan yrittäjän alennusjärjestelyä.

YEL-voimaanpanoL:n 5 §:ssä on siirtymäsäännöksiä siitä, kuinka vanhan YEL-lain mukainen yrittäjätoiminta otetaan huomioon uuden YEL:n voimaantulon jälkeen. Pykälästä puuttuvat kuitenkin säännökset siitä, kuinka vanhan YEL-lain mukainen yrittäjätoiminta otetaan huomioon aloittavan yrittäjän alennuksessa. Tarkoituksena ei kuitenkaan ole ollut, että vanhan YEL-lain 9 §:n 2 momentin perusteella saatu aloittavan yrittäjän alennus jätettäisiin huomioon ottamatta YEL:n 115 §:ää sovellettaessa. Tarkoituksena ei myöskään ole ollut, että yrittäjään, joka on harjoittanut vanhan YEL-lain mukaista yrittäjätoimintaa jo ennen vuotta 2001, sovellettaisiin YEL:n 115 §:n mukaista aloittavan yrittäjän alennusjärjestelyä. Asiasta on epäselvyyksien välttämiseksi syytä lisätä säännökset YEL-voimaanpanoL:n 5 §:ään.

Osa-aikaeläkkeen suuruisiksi vanhuuseläkeiksi muutettujen eläkkeiden vastuunjako

TyEL:n 179 §:ssä säädetään eläkelaitosten vastuusta yhteisesti kustannettavista etuuksista. Osa-aikaeläke ja vanhuuseläke määräytyvät eri tavalla ja myös niiden kustannukset jaetaan eläkelaitosten kesken eri tavalla.

Osa-aikaeläke kustannetaan kokonaan osa-aikaeläkkeen myöntäneen eläkelaitoksen eläkelain mukaan. TyEL:n mukaisen osa-aikaeläkkeen kustannus jaetaan TyEL:n ja MEL:n mukaista eläketurvaa vakuuttavien eläkelaitosten yhteiselle vastuulle. YEL:n mukaisen osa-aikaeläkkeen kustannus on

YEL-eläketurvaa vakuuttavien eläkelaitosten yhteisellä vastuulla. MYEL-osa-aikaeläkkeen kustantaa Maatalousyrittäjien eläkelaitos ja kunkin julkisten alojen eläkelain mukaisen osa-aikaeläkkeen kustantaa asianomainen julkisten alojen eläkelaitos.

Henkilön työhistoriasta riippuen hänen vanhuuseläkkeensä voi koostua useiden eri eläkelakien perusteella karttuneista eläkkeenosista. Kukin eri eläkelain mukainen vanhuuseläkkeen osa kustannetaan sen eläkelain nojalla, jonka perusteella se on karttunutkin. TyEL:n ja MEL:n perusteella karttunut vanhuuseläke jakautuu kahteen osaan eli rahastoituun ja yhteisesti kustannettavaan osaan. Rahastoidun osan ylittävä osa jaetaan kaikkien TyEL:n ja MEL:n mukaista eläketurvaa vakuuttavien eläkelaitosten yhteiselle vastuulle.

Jos työntekijä jatkaa osa-aikatyötä täytettyään 68 vuotta, osa-aikaeläke muutetaan samansuuruiseksi vanhuuseläkkeeksi. Tällöin eläkettä ei lasketa uudelleen eikä eläkkeen määrä muutu, mutta eläkelaji muuttuu. Nykyään tällaisen yksityisten alojen eläkelaitosten vanhuuseläkkeeksi muuttaman osa-aikaeläkkeen kustannukset jaetaan eri eläkelakien mukaisiin osiin henkilölle 68 ikävuoteen mennessä karttuneiden eri lakien mukaisten eläkkeiden suhteessa. Tämä kustannusten jako on tekninen ja se on tehty pelkästään eläkelajin muuttumisen vuoksi.

Vanhuuseläkkeeksi muutettu osa-aikaeläke ei kuitenkaan määräydy kuten tavallinen vanhuuseläke, vaan se vastaa määrältään aikaisemmin maksussa ollutta osa-aikaeläkettä. Sen takia osa-aikaeläkkeen suuruiseksi vanhuuseläkkeeksi muutetun eläkkeen kustannusten jaonkaan ei tulisi muuttua aikaisemmasta osa-aikaeläkkeen kustannusten jaosta. Kuitenkin, jos vanhuuseläkettä edeltänyt osa-aikaeläke on määräytynyt TyEL:n tai MEL:n perusteella, tällaisen osa-aikaeläkkeen suuruisen vanhuuseläkkeen kustannusten jaossa tulisi edelleenkin ottaa huomioon TyEL:n ja MEL:n nojalla vanhuuseläkettä varten rahastoitu eläkkeen osa. Muilta osin kustannusten jaon tulisi muuttua vanhuuseläkkeen kustannusten jaoksi vasta siinä vaiheessa, kun työntekijälle myönnetään hänen hakemuksensa perusteella hänelle karttunut tosiasiallinen vanhuuseläke.

Edellä esitetyn perusteella TyEL:n 179 §:ään tulisi lisätä omat säännökset vanhuuseläkkeeksi muutetun osa-aikaeläkkeen kustannusten jaosta ja siitä, miten eläkelaitosten vastuu kysymyksessä olevista kustannuksista määräytyisi.

Työttömyysvakuutusrahaston maksu

TyEL:n 182 §:n mukaan työttömyysvakuutusrahasto maksaa Eläketurvakeskukselle maksun, jolla katetaan työttömyys- ja koulutusajan huomioon ottamisesta aiheutuvaa vastuuta ja kuluja. Pykälän 2 momentissa säädetään, kuinka työttömyysvakuutusrahaston maksu määrätään. Lainkohdan mukaan maksu määrätään siten, että se arvion mukaan vastaa määrää, joka saataisiin, jos yksityisten ja julkisten alojen eläkelaitoksissa (Valtiokonttoria ja Ahvenanmaan maakuntahallitusta lukuun ottamatta) vakuutettujen palkansaaajien 74 §:n 3 momentin 2—6 kohdassa tarkoitettujen etuuksien perusteena olevista työ- ja ansiotuloista suoritettaisiin tämän lain mukaista keskimääräistä vakuutusmaksua vastaava maksu. Keskimääräisessä vakuutusmaksussa ei tällöin oteta huomioon 53 vuotta täyttäneiden työntekijöiden korotettua maksua.

TyEL:n 74 §:ssä säädetään eläkkeeseen oikeuttavista palkattomista ajoista. Pykälän 3 momentin 2, 3 ja 6 kohdan mukaan eläkettä karttuu vuorottelukorvauksen, ansioon suhteutetun päivärahan ja aikuiskoulutustuen perusteena olevista ansioista.

Nykyisin työttömyysvakuutusrahaston maksun perusteena oleviin työ- tai ansiotuloihin on jo ennen vuotta 2005 noudatetun käytännön mukaisesti ennen maksun määräämistä lisätty laskennallisen lomarahan osuus, alle 53-vuotiaan työntekijän eläkevakuutusmaksun osuus ja työttömyysvakuutusmaksun osuus ja niistä on vähennetty jälkikäteen arvioitu eläkkeeseen oikeuttamattomien etuuspäivien osuus. Työttömyysvakuutusrahaston maksua määrättäessä alle 53-vuotiaiden työntekijöiden eläkevakuutusmaksun osuus on lisätty TyEL:n 74 §:n 3 momentin 2, 3 ja 6 kohdassa tarkoitettujen etuuksien perusteena oleviin työ- ja ansiotuloihin, koska työhön perustuvasta työansioista vastaava osuus on vähennetty siinä vaihees-

sa, kun sen perusteella on vahvistettu eläkkeen perusteena oleva työansio.

Työttömyysvakuutusrahaston maksun määräämisessä noudatettuun nykyiseen käytäntöön ei saada kaikilta osin tukea TyEL:n 182 §:n 2 momentista. Lainkohtaa olisi aiheellista muuttaa siten, että lainkohdasta kävisi nykyistä selkeämmin ilmi, miten työttömyysvakuutusrahaston maksun perusteena käytettävät työ- ja ansiotulot määräytyvät. Samalla työttömyysvakuutusrahaston maksun määräytyminen yksinkertaistuisi nykyisestä.

1.2 Keskeiset ehdotukset

Varhennusvähentämättömän vanhuuseläkkeen takautuva myöntäminen 62-vuotiaalle pitkäaikaistyöttömälle

TyEL:n 13 §:n 1 momenttiin ja KEL:n 55 §:ään ehdotetaan lisättäväksi säännös, joka estäisi TTL:n lisäpäivärahalla varhennusvähentämättömän vanhuuseläkkeelle 62-vuotiaana siirtyvän eläkkeen takautuvan myöntämisen. Momentissa todettaisiin vielä selvyyden vuoksi, että kysymyksessä oleva eläke myönnetään eläkkeen hakemista seuraavan kuukauden alusta. Ehdotettu muutos yksinkertaistaisi sekä työttömyysturvan että eläketurvan toimeenpanoa ja henkilö vältyisi usein ikäväksi koetulta takaisinperintätilanteelta. Kun ehdotettu muutos lisäksi koskisi sellaisia henkilöitä, jotka voivat itse valita vanhuuseläkkeelle siirtymisen ja työttömyysturvan lisäpäivärahalla pysymisen välillä ja joiden toimeentulo on joka tapauksessa turvattu työttömyyspäivärahalla eläkkeen alkamiseen saakka, eläkkeen takautuvaa myöntämistä ei voida pitää tarkoituksenmukaisena.

TyEL:n 13 §:n 1 momentin asiasisältöä pääosin vastaavat säännökset ovat MEL:n 13 §:n 1 momentissa, YEL:n 10 §:n 1 momentissa ja MYEL:n 33 §:n 1 momentissa. Näihin lainkohtiin tehtäisiin asiasisällöltään vastaavanlaiset muutokset kuin TyEL:n 13 §:n 1 momenttiin. Samalla YEL:n 10 §:n 1 momenttia ja MYEL:n 33 §:n 1 momenttia tarkistettaisiin siten, ettei lykättyä vanhuuseläkettä voitaisi enää jatkossa myöntää yrittäjille ja maatalousyrittäjille ta-

kautuvasti, jolloin nämä lainkohdat tältäkin osin vastaisivat asiasisällöltään TyEL:n ja MEL:n säännöksiä.

Samalla edellä mainittuihin työeläkelakien säännöksiin tehtäisiin eräitä pieniä tarkennuksia.

Osa-aikaeläkkeen muuttaminen 68-vuotiaana vanhuuseläkkeeksi ja tosiasiallinen vanhuuseläke

TyEL:n 24 §:ään ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka perusteella elinaikakerrointa ei sovellettaisi eläkkeeseen vielä siinä vaiheessa, kun osa-aikaeläke muutetaan osa-aikaeläkkeen suuruiseksi vanhuuseläkkeeksi. Elinaikakerrointa sovellettaisiin vasta siinä vaiheessa, kun työntekijälle myönnetään hänen hakemuksensa perusteella hänelle todellisuudessa karttunut vanhuuseläke.

TyEL:n 24 §:ää ehdotetaan muutettavaksi myös siten, ettei 68 vuotta täyttäneeltä osa-aikaeläkettä saaneelta henkilöltä edellytettäisi enää jatkossa osa-aikatyön lopettamista, jotta hänelle voitaisiin hakemuksesta myöntää hänelle todellisuudessa karttunut vanhuuseläke.

MYEL:n 41 §:ssä olevan viittausäännöksen perusteella TyEL:n 24 §:ään ehdotettu muutos koskisi myös MYEL-eläkettä. MEL:n 24 §:ään ja YEL 21 §:ään, jotka vastaavat asiasisällöltään TyEL:n 24 §:ää, tehtäisiin samanlaiset muutokset kuin TyEL:n 24 §:ään.

Ensisijaisen etuuden kertasuorituksen huomioon ottaminen eläkkeessä

Yksityisten alojen työeläkelakeihin ja niiden voimaannapolakeihin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan ensisijaisen etuuteen lisätty kertakorotus otetaan huomioon, kun ensisijainen etuus vähennetään ensimmäisen kerran työeläkkeestä. Niihin lisättäisiin myös säännös siitä, ettei työeläkkeen määrää tarkistettaisi uudelleen pelkästään ensisijaisen etuuden tai eläkkeen kertakorotuksen vuoksi, jos ensisijainen etuus on jo vähennetty eläkkeestä ennen kuin ensisijaisen etuuteen tehdään kertakorotus.

Vanhan lain mukaisen yrittäjätoiminnan huomioon ottaminen aloittavan yrittäjän alennuksessa

YEL-voimaanpanoL:n 5 §:ään ehdotetaan lisättäväksi säännökset siitä, ettei YEL:n 115 §:ää sovelleta yrittäjään, joka on harjoittanut vanhan YEL-lain mukaista toimintaa ensimmäisen kerran jo ennen vuotta 2001 ja että YEL:n 115 §:ää sovellettaessa otetaan huomioon aika, jolta yrittäjä on saanut vanhan YEL-lain 9 §:n 2 momentin perusteella aloittavan yrittäjän alennusta.

Osa-aikaeläkkeen suuruisiksi vanhuuseläkeiksi muutettujen eläkkeiden vastuunjako

TyEL:n 179 §:n 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 10 kohta, jossa säädettäisiin vanhuuseläkkeeksi muutetun osa-aikaeläkkeen kustannusten jaosta. Kustannusten jako olisi samanlainen kuin osa-aikaeläkkeiden kustannusten jako, kuitenkin siten, että TyEL:n tai MEL:n mukaan myönnetyn osa-aikaeläkkeen muuttuessa vanhuuseläkkeeksi kustannusten jaossa otettaisiin huomioon myös TyEL:n ja MEL:n mukaan rahastoitu vanhuuseläkkeen osa kuten nykyisinkin. Siten jatkossa vanhuuseläkkeeksi muutettua osa-aikaeläkettä ei jaettaisi teknisesti eri eläkelajien mukaisiin eläkeosiin, mutta jos osa-aikaeläke on määräytynyt TyEL:n tai MEL:n perusteella, kustannusten jaossa otettaisiin huomioon vanhuuseläkkeen rahastoitu osa.

Pykälän 3 momentissa säädetään siitä, miten eläkelaitosten vastuu määräytyy. Momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset eläkelaitoksen vastuusta vanhuuseläkkeeksi muutetun osa-aikaeläkkeen kustannuksista. Ehdotettujen säännösten mukaan eläkelaitoksen vastuun vanhuuseläkkeeksi muutetusta osa-aikaeläkkeestä määräytyisi samalla tavoin kuin muidenkin TyEL:n mukaisten vanhuuseläkkeiden kustannukset. Näin ollen mahdollisten TyEL:n ja MEL:n mukaisten rahastoitujen osien ylittävä osuus eli vanhuuseläkkeen yhteisesti kustannettava osuus jaettaisiin TyEL:n ja MEL:n mukaista eläketurvaa vakuuttavien eläkelaitosten yhteiselle vastuulle yhteisesti kustannettaviin kuluihin tarkoitettujen varojen mukaisessa suhteessa.

Eläkkeen kustannuksen katsotaan tällöin määräytyvän kokonaan eläkkeen myöntäneen eläkelaitoksen eläkelain mukaan vastaavasti kuin osa-aikaeläkkeessä.

Esimerkiksi tilanteessa, jossa osa-aikaeläke oli myönnetty TyEL:n perusteella, myös vanhuuseläkkeeksi muutetun osa-aikaeläkkeen katsottaisiin TyEL:n 179 §:n 1 momenttiin ehdotetun uuden 10 kohdan mukaan määräytyvän kokonaisuudessaan TyEL:n mukaan. TyEL:n perusteella määräytyvästä yhteisesti vastattavasta eläkkeestä vastaisivat kaikki TyEL:n mukaista vakuutusta harjoittavat eläkelaitokset sekä Merimieseläkekassa. Eläkelaitoksen ja Merimieseläkekassan osuus vanhuuseläkkeeksi muutetun osa-aikaeläkkeen yhteisesti vastattavista kuluista määräytyisi ehdotetun muutoksen mukaan yhteisesti kustannettaviin kuluihin tarkoitettujen varojen mukaisessa suhteessa.

MEL:n 159 § vastaa TyEL:n 179 §:ää, joten TyEL:n 179 §:ään ehdotettuja muutoksia vastaavat muutokset tehtäisiin myös MEL:n 159 §:ään. Koska YEL:n 139 §:ssä on myös vastaavia säännöksiä kuin TyEL:n 179 §:ssä, YEL:n 139 §:ään lisättäisiin säännös siitä, että vanhuuseläkkeeksi muutetun osa-aikaeläkkeen kustannukset määräytyvät kokonaan osa-aikaeläkkeen myöntäneen eläkelaitoksen eläkelain mukaan.

Työttömyysvakuutusrahaston maksu

TyEL:n 182 §:n 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että momentista ilmenisi suoraan, miten työttömyysvakuutusrahaston maksu määräytyy. Työeläkejärjestelmässä työeläkevakuutusmaksu määrätään ansiosta, joista ei ole vähennetty työntekijän eläkevakuutusmaksuosuutta. Tämän vuoksi ehdotetaan, että työttömyysvakuutusrahaston maksussa huomioon otettavien etuuksien perusteena olevia työ- tai ansiotuloja korotetaan jatkossa ainoastaan alle 53-vuotiaan työntekijän eläkevakuutusmaksun suuruisella osuudella. Muita korotuksia etuuden perusteena oleviin työ- ja ansiotuloihin ei enää tehtäisi eikä niistä toisaalta myöskään vähennettäisi eläkkeeseen oikeuttamattomien etuuspäivien osuutta. Työttömyysvakuutusrahaston Eläketurvakeskukselle maksettavan maksun koko-

naissummaan ehdotetulla muutoksella ei olisi juurikaan merkitystä ensimmäisinä vuosina.

2 Esityksen vaikutukset

2.1 Taloudelliset vaikutukset

Esityksessä ehdotetaan, ettei työttömyysturvavan lisäpäivärahalta yksityisten alojen työeläkelakien tai kansaneläkelain mukaiselle varhennusvähentämättömälle vanhuuseläkkeelle siirtyvälle myönnettäisi eläkettä takautuvasti, vaan hakemusta seuraavan kuukauden alusta. Nykyisin eläkettä on kannattanut hakea takautuvasti, jos eläke on suurempi kuin työttömyyspäiväraha. Ehdotettu muutos poistaisi tällaisen spekulatiomahdollisuuden. Pitkäaikaistyötön voisi kuitenkin edelleenkin halutessaan hakea kysymyksessä olevaa eläkettä etukäteen siten, että hän saa eläkkeen 62 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta. Näin ollen eläkkeenhakija voi omalla toiminnallaan vaikuttaa siten, ettei ehdotetusta muutoksesta aiheudu hänelle taloudellista menetystä. Muutoksella ei olisi myöskään työttömyysturvamenojen eikä yksityisten alojen eläkejärjestelmän tai kansaneläkejärjestelmän menojen tai valtiontalouden kannalta sanottavaa merkitystä, koska muutos koskisi erittäin pientä määrää eläkkeenhakijoista ja kysymys olisi lyhyestä eläketurva-ajasta.

Esityksessä ehdotetaan myös, ettei lykätyn vanhuuseläkkeen takautuva myöntäminen yrittäjille eikä maatalousyrittäjille olisi enää mahdollista. Myös tässä tapauksessa eläkkeenhakija voisi itse omalla toiminnallaan vaikuttaa siihen, että hän saa lykätyn vanhuuseläkkeensä maksuun sen kalenterikuukauden alusta, josta hän on sen halunnutkin saavansa. Siten muutoksella ei olisi oleellista merkitystä eläkkeenhakijoiden kannalta. Yksityisten alojen työeläkejärjestelmän menot saattavat hieman pienentyä muutoksen johdosta. Yksityisten alojen eläkejärjestelmän kokonaismenojen tai valtion talouden kannalta muutoksella ei olisi merkitystä.

Esityksessä ehdotetun mukaan 68-vuoden iässä osa-aikaeläkkeen suuruiseksi vanhuuseläkkeeksi muutettuun eläkkeeseen ei sovellettaisi elinaikakerrointa, vaan elinaikaker-

rointa sovellettaisiin vasta, kun eläkkeenhakijalle myönnetään tosiasiallinen vanhuuseläke. Yksittäinen eläkkeensaaja hyötyisi taloudellisesti muutoksesta jonkin verran eli elinaikakerroimen aiheuttaman vähennyksen määrän siltä ajalta, kun hän saa osa-aikaeläkkeen suuruista vanhuuseläkettä. Lopullisen vanhuuseläkkeen määrään muutos ei vaikuttaisi. Koska taloudellinen hyöty olisi yksittäisen eläkkeensaajan kannalta vähäinen ja kysymyksessä olevia tapauksia olisi myös lukumääräisesti hyvin vähän, muutoksella ei olisi työeläkejärjestelmän tai valtiontalouden kannalta merkitystä.

Ehdotetut muutokset 68-vuoden iässä vanhuuseläkkeeksi muutetun osa-aikaeläkkeen kustannusten jakoon eivät vaikuttaisi yksityisten alojen eläkejärjestelmän kokonaiskustannuksiin. Muutokset saattavat kuitenkin vaikuttaa eri yksityisten alojen eläkelaitosten välisiin kustannuksiin, mutta näillä vaikutuksilla ei voida katsoa olevan eläkelaitosten kannalta taloudellista merkitystä, sillä muutokset koskisivat erityisen pientä määrää vanhuuseläkkeitä ja näitäkin eläkkeitä vain siihen saakka, kun ne hakemuksesta muutettaisiin tosiasiallisiksi vanhuuseläkkeiksi. Myöskään valtiontalouden kannalta muutoksilla ei olisi merkitystä.

Työttömyysvakuutusrahaston maksuksi on vuonna 2008 vahvistettu voimassa olevien säännösten ja käytännön perusteella 373 915 393 euroa. TyEL:n 182 §:n 2 momenttiin ehdotettujen muutosten perusteella laskettuna työttömyysvakuutusrahaston vuoden 2008 maksu olisi 373 367 605 euroa eli 547 788 euroa pienempi kuin vahvistettu maksu. Prosentteina ilmaistuna edellä oleva tarkoittaa, että työttömyysvakuutusrahaston maksu olisi noin -0,1 prosenttia pienempi kuin nykyisin. Näin ollen TyEL:n 182 §:n 2 momenttiin ehdotetuilla muutoksilla ei olisi työttömyysturvajärjestelmän eikä eläketurvajärjestelmän kannalta tällä hetkellä juurikaan taloudellista merkitystä. Jatkossa, kun työttömyyseläkkeet poistuvat, muutos pienentäisi työttömyysvakuutusrahaston maksua arviolta 4 prosentilla eli maksu olisi vuodessa noin 20 miljoonaa euroa nykyistä pienempi. Tämä vaikuttaisi työeläkevakuutusmaksuun korotavasti, mutta käytännössä sillä ei olisi merkitystä, sillä työeläkejärjestelmän vakuutus-

maksutulo on suuruusluokaltaan 10 miljardia euroa. Muutoksilla ei olisi merkitystä myöskään valtiontalouden kannalta, sillä TYEL:n 182 § ei koske valtion eläkejärjestelmää.

Esityksessä ehdotetuilla muillakaan muutoksilla ei olisi yksityisten alojen eläkejärjestelmän eikä valtion kannalta taloudellista merkitystä.

2.2 Muut vaikutukset

Ehdotus varhennusvähennyksellä vähentämättömän vanhuuseläkkeen takautuvan myöntämisen estämisestä vähentäisi jonkin verran etuudensaajien keskuudessa kiusalliseksi koettuja takaisinperintätilanteita ja helpottaisi työttömyysturva- ja eläkejärjestelmän toimeenpanoa.

3 Asian valmistelu

Hallituksen esitys on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä yhteistyössä Eläketurvakeskuksen kanssa. Valmisteluun ovat osallistuneet myös Merimieseläkekassa, Maatalousyrittäjien eläkelaitos ja Kansaneläkelaitos. Esityksen valmistelun yhteydessä on kuultu, Elinkeinoelämän keskusliittoa, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestöä, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK:ta, Akavaa, Suomen Varustamot ry:tä, Suomen Merimies-Unionia, Suomen Laivanpäällystöliittoa ja Suomen Konepäällystöliittoa sekä Suomen Yrittäjät ry:tä ja Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliittoa. Työttömyysvakuutusrahaston maksun muutosehdotuksesta on kuultu myös työttömyysvakuutusrahastoa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Työntekijän eläkelaki

9 §. Urheilijan vakuuttaminen. Pykälässä oleva lakiviittaus urheilijoiden tapaturma- ja eläketurvasta annettuun lakiin (575/2000) ehdotetaan tarkistettavaksi viittaukseksi urheilijan tapaturma- ja eläketurvasta annettuun lakiin (276/2009), joka on tullut voimaan 1 päivänä toukokuuta 2009 ja jolla edellä mainittu aikaisempi laki on kumottu.

12 §. Vanhuuseläkkeen määrä. Pykälän 3 momentissa oleva lakiviittaus työttömyysturvalain 6 luvun 9 §:n 2 momenttiin ehdotetaan tarkistettavaksi viittaukseksi mainitun pykälän 2 ja 3 momenttiin. Työttömyysturvalain 6 luvun 9 § on muuttunut vuoden 2010 alusta, kun lisäpäiväoikeuden alkamisikä nostettiin vuonna 1955 ja sen jälkeen syntyneillä. Mainitun lainmuutoksen jälkeen työttömyysturvalain 6 luvun 9 §:n 2 momentissa säädetään vuosina 1950—1954 syntyneiden työntekijöiden oikeudesta lisäpäiviin ja pykälän 3 momentissa säädetään vuonna 1955 tai sen jälkeen syntyneiden työntekijöiden oikeudesta lisäpäiviin. Koska oikeus saada tämän lain mukainen vanhuuseläke 62 vuoden iässä varhennusvähennyksellä vähentämätöntä nostettiin vuonna 1950 ja sen jälkeen syntyneitä, pykälän 3 momentissa on tarpeen viitata työttömyysturvalain 6 luvun 9 §:n 2 momentin lisäksi myös mainitun pykälän 3 momenttiin.

13 §. Vanhuuseläkkeen alkaminen. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös siitä, ettei työttömyysturvalain lisäpäiväoikeuden mukaiselta lisäpäivärahalta eli niin sanotusta työttömyysputkesta 62-vuotiaana vanhuuseläkkeelle siirtyvälle myönnettäisi varhennusvähennyksellä vähentämätöntä vanhuuseläkettä takautuvasti. Lisättäväksi ehdotettu säännös koskisi sellaisia henkilöitä, joiden toimeentulo on joka tapauksessa turvattu työttömyyspäivärahalla eläkkeen alkamiseen saakka. Siten tarvetta vanhuuseläkkeen takautuvalle myöntämiselle ei ole. Samalla takautuvan vanhuuseläkkeen myöntämisen estävä säännös vähentäisi työttömyys-

turvan takaisinperinnän tarvetta, koska sellaiset tilanteet, joissa eläke myönnettäisiin samalle ajalle, jolta henkilö on saanut työttömyysturvaa, vähenisivät. Momentissa todettaisiin vielä selkeyden vuoksi, että edellä tarkoitettu vanhuuseläke myönnettäisiin eläkkeen hakemista seuraavan kuukauden alusta.

Lisäksi pykälän 1 momentin sanamuotoa ehdotetaan täsmennettäväksi lykätyn vanhuuseläkkeen myöntämisen osalta. Täsmennyksillä halutaan selkeyttää sitä, ettei myöskään lykättyä vanhuuseläkettä myönnetä takautuvasti. Takautuvaa myöntämistä koskevan säännöksen yhteydessä voimassa olevassa pykälässä mainitaan vain varhennettu vanhuuseläke ja vanhuuseläke. Tätä on käytännössä tulkittu siten, ettei takautuva myöntäminen koske lykättyä vanhuuseläkettä. Kun pykälässä edellä ehdotetun mukaisesti olisi jatkossa nimenomainen säännös siitä, ettei vanhuuseläkettä voida myöntää työttömyysputkesta 62-vuotiaana vanhuuseläkkeelle siirtyvällä, pitäisi pykälässä oikean tulkittamisen varmistamiseksi olla jatkossa myös lykätyn vanhuuseläkkeen osalta nimenomainen maininta siitä, ettei lykättyä vanhuuseläkettä myönnetä takautuvasti ja että lykätty vanhuuseläke myönnetään sen hakemista seuraavan kuukauden alusta.

24 §. Osa-aikaeläkkeen muuttuminen vanhuuseläkkeeksi. Koska osa-aikaeläkkeen suuruiseksi vanhuuseläkkeeksi muutettu osa-aikaeläke määräytyy eri tavalla ja se on myös eri suuruinen kuin henkilölle hakemuksesta myönnetty, todellisuudessa karttunut vanhuuseläke, ei ole tarkoituksenmukaista, että edellä tarkoitettuun eläkkeeseen sovellettaisiin elinaikakerrointa. Sen vuoksi pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, ettei vanhuuseläkettä muunnettaisi elinaikakerroimella vielä siinä vaiheessa, kun osa-aikaeläke muutetaan osa-aikaeläkkeen suuruiseksi vanhuuseläkkeeksi. Vanhuuseläke muunnettaisiin elinaikakerroimella vasta siinä vaiheessa, kun työntekijälle myönnetään hakemuksen perusteella hänelle todellisuudessa karttunut vanhuuseläke.

Työntekijällä, joka on täyttänyt 68 vuotta, on oikeus saada vanhuuseläke hakemuksesta,

vaikka hän ei olisi lopettanut työntekoaan. Perustetta sille, että osa-aikaeläkettä saanut henkilö olisi tässä suhteessa eriarvoisessa asemassa, ei ole. Tämän vuoksi pykälää ehdotetaan muutettavaksi myös siten, ettei osa-aikaeläkettä saaneelta edellytetä osa-aikatyön lopettamista, jotta hän hakemuksesta saisi hänelle karttuneen vanhuuseläkkeen maksuun.

Voimassa olevan MYEL:n 41 §:ssä säädetään osa-aikaeläkkeen muuttumisesta. Mainitun pykälän mukaan MYEL:n mukaiseen eläkkeeseen sovelletaan, mitä TyEL:n 24 §:ssä säädetään. Näin ollen ehdotettu muutos koskisi myös MYEL:n mukaisia eläkkeitä.

92 §. *Eläkkeestä vähennettävät etuudet.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jolla on tarkoitus selkeyttää lain soveltamista. Ehdotetun momentin mukaan jos tämän lain mukaiseen työeläkkeeseen tai ensisijaiseen etuuteen on lisätty kertakorotus, niin työeläke ja ensisijainen etuus otetaan huomioon kertakorotettuna vähennettäessä ensisijaista etuutta työeläkkeestä. Ehdotetun säännöksen lisääminen on tullut ajankohtaiseksi, koska TVL:n 16 §:n 5 momenttiin on lisätty uutena järjestelynä säännös maksussa olevan tapaturmaeläkkeen kertakorotuksesta. Sen mukaan maksussa olevaan tapaturmaeläkkeeseen tehdään kertakorotus sen kalenterivuoden alusta, johon mennessä tapaturman sattumista seuraavan kalenterivuoden alusta on kulunut viisi kalenterivuotta. TVL:n mukainen kertakorotus tehdään ensimmäisen kerran 1 päivänä tammikuuta 2010.

Voimassa olevan MYEL:n 83 §:ssä säädetään muun muassa eläkkeen määrään vaikuttavista etuuksista. Mainitun pykälän mukaan MYEL:n mukaiseen eläkkeeseen sovelletaan, mitä TyEL:n 92 §:ssä säädetään. Näin ollen ehdotettu uusi 3 momentti koskisi MYEL:n 83 §:n perusteella myös MYEL:n mukaisia eläkkeitä.

94 §. *Ensisijaisen etuuden muutoksen vaikutus eläkkeen määrään.* Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös siitä, ettei ensisijaisen etuuden vähentämistä työeläkkeestä tarkisteta pelkästään sen vuoksi, että ensisijaiseen etuuteen tai eläkkeeseen tehdään kertakorotus sen jälkeen, kun ensi-

jainen etuus on jo vähennetty työeläkkeestä. Ehdotettu lisäys johtuu siitä, että kertakorotus on pitkälti rinnastettavissa indeksitarkistukseen. Ehdotetun säännöksen lisääminen on tullut ajankohtaiseksi TVL:n 16 §:n 5 momenttiin lisätyn tapaturmaeläkkeen kertakorotuksesta koskevan säännöksen vuoksi. Samalla pykälän otsikon ja 1 momentin sanamuotoa ehdotetaan selkeytettäväksi, jotta niiden sanamuoto paremmin vastaisi siitä, mitä pykälässä on alun perin tarkoitettu säättää ensisijaisen etuuden ja eläkkeen muutoksen vaikutuksesta eläkkeen määrään. Näillä sanamuodollisilla tarkistuksilla ei ole tarkoitus muuttaa pykälän asiasisältöä. Siitä, miten työeläkettä tarkistetaan työkyvyttömyyseläkkeen kertakorotuksen tai työeläkeindeksin muuttumisen vuoksi, säädetään erikseen voimassa olevan lain 81 ja 98 §:ssä.

Voimassa olevan MYEL:n 83 §:n mukaan MYEL:n mukaiseen eläkkeeseen sovelletaan, mitä TyEL:n 94 §:ssä säädetään. Siten ehdotettu muutos koskisi myös MYEL:n mukaisia eläkkeitä.

120 §. *Eläkkeen maksaminen Kansaneläkelaitokselle tai työttömyyskassalle.* Voimassa olevan pykälän 2 momentin johdantokappaleen mukaan eläkelaitos voi momentissa tarkemmin säädetyissä tilanteissa maksaa takautuvasti myöntämänsä työeläkkeen Kansaneläkelaitokselle. Momentin johdantokappaleen sanamuoto ehdotetaan muutettavaksi ehdottomaan muotoon niin, että eläkelaitos maksaa takautuvasti myöntämänsä eläkkeen Kansaneläkelaitoksen vaatimuksesta lainkohdassa säädetyissä tilanteissa Kansaneläkelaitokselle. Vastaava takautuvasti myönnetyn työeläkkeen ehdotonta maksamista Kansaneläkelaitokselle koskeva, vuoden 2011 alusta voimaan tuleva muutos on jo tehty kansaneläkelain 72 §:ään, joten työeläkelaitosten olisi jatkossa kansaneläkelain perusteella maksettava kysymyksessä olevissa tilanteissa takautuvasti myöntämänsä eläke Kansaneläkelaitoksen vaatimuksesta Kansaneläkelaitokselle. Ehdotettu muutos poistaisi kansaneläkelain 72 §:n ja nyt kysymyksessä olevan pykälän välisen ristiriidan.

Pykälän 5 momentista ehdotetaan poistettavaksi maininta aikuisopintorahasta, koska lainmuutoksen vuoksi aikuisopintorahaa ei ole myönnetty enää vuoden 2002 jälkeen.

Voimassa olevien YEL:n 104 §:n ja MYEL:n 98 §:n, joissa säädetään eläkkeen maksamisesta muulle kuin etuuden saajalle, mukaan YEL:n ja MYEL:n mukaiseen eläkkeeseen sovelletaan TYEL:n 120 §:ää. Siten ehdotetut muutokset koskisivat myös YEL:n ja MYEL:n mukaisia eläkkeitä.

149 §. *Ulkomaisen työnantajan vakuuttamisvelvollisuudesta vapauttamisen edellytykset.* Pykälä ehdotetaan jaettavaksi kolmeen momenttiin. Pykälässä nykyisin oleva viittaus 4 §:n 3 momentin 3 kohtaan on virheellinen, koska viittausta ei ajantasaistettu samassa yhteydessä kun 4 §:n 3 momenttia muutettiin vuoden 2009 alusta voimaan tullella lailla (1097/2008). Tämän vuoksi pykälässä oleva viittaus 4 §:n 3 momentin 3 kohtaan ehdotetaan poistettavaksi. Samalla ehdotetaan, että asiasta, johon edellä mainitulla viittauksella on alunperin pyritty, otettaisiin säännökset pykälän 2 momenttiin. Lisäksi ehdotetussa 2 momentissa on otettu huomioon, että työntekijän eläkelain muuttamisesta annetulla lailla (352/2010), joka on tullut voimaan 19 päivänä toukokuuta 2010, EY:n sosiaaliturva-asetuksen on korvannut EU:n sosiaaliturvan perusasetus.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan otettavaksi pykälässä jo nykyisinkin oleva säännös työnantajan velvollisuudesta esittää selvitystä Suomeen työtä tekemään lähettämälleen työntekijälle järjestämästään eläketurvasta.

Pykälään ehdotetuilla muutoksilla ei ole tarkoitus muuttaa pykälän nykyistä asiasisältöä.

179 §. *Eläkelaitoksen vastuu yhteisesti kustannettavista etuuksista.* Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 10 kohta, jolla täsmennettäisiin osa-aikaeläkkeen suuruisena myönnettävän vanhuuseläkkeen kustannusten jakoa.

Nykyisin yksityisten alojen eläkelaitosten vanhuuseläkkeeksi muuttaman osa-aikaeläkkeen kustannukset jaetaan eri eläkelakien alaisiksi kustannuksiksi työntekijälle 68 ikävuoteen mennessä karttuneiden eri lakien mukaisten eläkkeiden suhteessa. Koska vanhuuseläkkeeksi muutettu osa-aikaeläke ei määräydy kuten tavallinen vanhuuseläke, vaan se vastaa määrältään aikaisemmin makussa ollutta osa-aikaeläkettä, tällaisen vanhuuseläkkeen kustannusten jaon ei tulisi poi-

keta osa-aikaeläkkeen kustannusten jaosta muuten kuin siten, että tämän lain mukaan myönnetyn eläkkeen kustannusten jaossa otettaisiin huomioon tämän lain ja MEL:n mukaan rahastoitu vanhuuseläkkeen osa. Muilta osin kustannusten jaon tulisi muuttua vanhuuseläkkeen kustannusten jaoksi vasta siinä vaiheessa, kun työntekijälle myönnetään hänen hakemuksensa perusteella hänelle tosiasiallisesti karttunut vanhuuseläke.

Pykälän 1 momenttiin ehdotetussa 10 kohdassa säädettäisiin vanhuuseläkkeeksi muutetun osa-aikaeläkkeen kustannusten jaosta. Ehdotetun uuden 10 kohdan vuoksi myös 1 momentin 8 ja 9 kohdan sanamuotoja pitäisi hieman tarkistaa. Samalla tarkistettaisiin myös 1 momentin 7 kohdan sanamuotoa.

Pykälän 3 momentissa säädetään eläkelaitosten vastuun määräytymisestä. Eläkelaitoksen vastuun vanhuuseläkkeeksi muutetusta osa-aikaeläkkeestä ehdotetaan määräytyvän samalla tavoin kuin pykälän 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuissa vanhuuseläkkeissä. Esimerkiksi tilanteessa, jossa osa-aikaeläke oli myönnetty tämän lain perusteella, myös vanhuuseläkkeeksi muutetun osa-aikaeläkkeen katsottaisiin 1 momenttiin ehdotetun uuden 10 kohdan mukaan määräytyvän kokonaisuudessaan tämän lain mukaan. Tämän lain 174 §:n ja MEL:n 154 §:n mukaisen määrän ylittävästä yhteisesti vastattavasta eläkkeestä vastaavat kaikki tämän lain mukaista vakuutusta harjoittavat eläkelaitokset sekä Merimieseläkekassa. Eläkelaitoksen ja Merimieseläkekassan osuus vanhuuseläkkeeksi muutetun osa-aikaeläkkeen yhteisesti vastattavista kuluista määräytyisi ehdotetun muutoksen mukaan yhteisesti kustannettaviin kuluihin tarkoitettujen varojen mukaisessa suhteessa.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi myös tekniset korjaukset koskien momentissa olevia viittauksia pykälän 1 momentin 2 kohtaan. Ehdotettujen viittauskorjauksien jälkeen eläkelaitosten vastuunjako 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen eläketurvien kustannuksista vastaisi momentin alkuperäistä tarkoitusta ja nykyistä soveltamiskäytäntöä, sillä säännöstä on sovellettu 1 momentin 2 kohdan virheellisistä viittauksista huolimatta momentin alkuperäisen tarkoituksen mukaisesti.

182 §. *Työttömyysvakuutusrahaston maksu.* Pykälän 2 momentissa säädetään työttömyysvakuutusrahaston maksun määräytymisestä. Voimassa olevassa momentissa viitataan tämän lain 74 §:n 3 momentin 2—6 kohtaan. Näistä lainkohdista 4 ja 5 kohta on kumottu vuoden 2010 alusta voimaan tulleella työntekijän eläkelain muuttamisesta annetulla lailla (1203/2009). Mainitun lain voimaantuloa myönnettyyn koulutuspäivärahaan ja julkisista työvoimapalveluista annetun lain mukaiseen ansiotukeen sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Edellä olevan perusteella pykälän 2 momentin viittausta 74 §:n 3 momentin 2—6 kohtaan ehdotetaan tarkistettavaksi vastaamaan voimassa olevaa lakia.

Työttömyysvakuutusrahaston maksulla korvataan eläkejärjestelmälle sitä vakuutusmaksutuloa, joka arvion mukaan saataisiin, jos niistä työ- ja ansiotuloista, joiden perusteella 74 §:n 3 momentin 2, 3 ja 6 kohdassa tarkoitettujen etuuksien perusteena ovat työ- ja ansiotulot on vahvistettu, maksettaisiin tämän lain mukaista keskimääräistä vakuutusmaksua. Nykyisin työttömyysvakuutusrahaston maksun perusteena oleviin 74 §:n 3 momentin 2, 3 ja 6 kohdassa tarkoitettuihin työ- tai ansiotuloihin on ennen työttömyysvakuutusrahaston maksun määräämistä lisätty ennen vuotta 2005 voimassa olleen käytännön mukaisesti laskennallisen lomarahen osuus, alle 53-vuotiaan työntekijän työeläkevakuutusmaksun osuus ja työntekijän työttömyysvakuutusmaksun osuus sekä vähennetty jälkikäteen arvioitu eläkkeeseen oikeuttamattomien etuuspäivien osuus. Tälle nykyiselle menettelylle ei ole kuitenkaan voimassa olevassa 182 §:n 2 momentissa selkeitä säännöksiä.

Työeläkejärjestelmässä työeläkevakuutusmaksu määrätään ansioista, joista ei ole vähennetty työntekijän eläkevakuutusmaksusuosutta ja eläke taas määrätään ansioista, joista työntekijän eläkevakuutusmaksu on vähennetty. Tämän vuoksi pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että 74 §:n 3 momentin 2, 3 ja 6 kohdassa tarkoitettuja työ- ja ansiotuloja eli eläkkeen perusteena olevia tuloja korotetaan työntekijän työeläkevakuutusmaksun määrällä työt-

tömyysvakuutusrahaston maksua laskettaessa. Tämä korotus kirjoitettaisiin selkeästi näkyviin momentissa. Tarkoituksena on, että työttömyysvakuutusrahaston maksu määräytyisi etuuden perusteena olevista ansioista vastaavan periaatteen mukaisesti kuin työeläkevakuutusmaksu määräytyy työansioista. Siksi muita korotuksia etuuden perusteena oleviin työ- ja ansiotuloihin ei enää tehtäisi eikä myöskään vähennettäisi arvioitua eläkkeeseen oikeuttamattomien etuuspäivien osuutta. Työntekijän työeläkevakuutusmaksussa ei tällöin oteta huomioon 53 vuotta täyttäneiden työntekijöiden korotettua maksun osaa.

1.2 Työntekijän eläkelain voimaantulo

10 §. Pykälässä on nykyisin siirtymäajan säännökset työkyvyttömyyseläkkeen kertakorotuksen lisäämisestä. Pykälän 2 momentin mukaan työkyvyttömyyseläkkeeseen, jonka eläketapahtuma on ennen vuotta 2006, kertakorotus lisätään ennen vuotta 2005 voimassa olleiden TEL-lain 8 ja 8 a §:n mukaisesti yhteen sovitettuun eläkkeeseen. Edellä TyEL:n 94 §:ään ehdotettua muutosta vastaavasta pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jossa säädetään ensisijaisen etuuden kertakorotuksen huomioon ottamisesta siirtymävaiheessa eläkkeen ja ensisijaisen etuuden yhteensovituksessa. Ehdotetun momentin mukaan ensisijaisen etuuden kertakorotus ei aiheuta uutta yhteensovitusta. Jos ensisijainen etuus muuttuu muusta syystä kuin kertakorotuksen vuoksi, yhteensovitus tehdään uudelleen. Tällöin yhteensovituksessa ensisijainen etuus otetaan huomioon kertakorotettuna. Eläkkeen kertakorotus tehdään näin yhteensovitettuun eläkkeeseen.

1.3 Merimieseläkelaki

4 §. *Lain soveltamisalaan kuuluva työntekijä.* Pykälässä säädetään siitä, minkälaisilla aluksilla työskenteleviin merenkulkijoihin sovelletaan MEL:ia. Voimassa olevan pykälän 1 momentin 4 kohdan mukaan MEL:ia sovelletaan työntekijään, joka tekee MEL:ssa tarkoitettua työtä sellaisessa pääasiassa kotimaan meriliikenteessä olevassa suomalaises-

sa lastialuksessa, hinaajassa tai työntäjässä, joka on merkitty meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyyn parantamisesta annetun lain (1277/2007; meriliikenteen tukilaki) mukaiseen kauppa-alusluetteloon. Lainkohdan sanamuotoa ehdotetaan tarkennettavaksi siten, että MEL:ia sovelletaan edellä tarkoitettussa aluksessa työskentelevään työntekijään ainoastaan silloin, kun alus on merkitty kauppa-alusluetteloon meriliikenteen tukilain 4 §:n 1 momentin 2 tai 3 kohdan perusteella, mutta ei 1 kohdan perusteella.

Meriliikenteen tukilain 4 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan kauppa-alusluetteloon on merkittävä matkustaja-alus, lastialus, hinaaja tai työntäjä, joka on tarkoitettu tukivuotena toimimaan pääasiassa ulkomaan liikenteessä. Voimassa olevan MEL:n 4 §:n 1 momentin 1 kohdan perusteella työntekijä, joka työskentelee pääasiassa eli yli 50 prosenttisesti ulkomaanliikenteeseen käytettävässä kauppa-aluksessa, kuuluu MEL:n soveltamisalan piiriin. Pykälän 1 momentin 1 kohta kattaa siten myös ne alukset, joita meriliikenteen tukilain 4 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetaan.

Pykälän 1 momentin 4 kohtaan ehdotetulla tarkennuksella pyritään selkeyttämään 4 kohdan tulkintaa. Voimassa olevaa lainkohtaa säädettäessä tarkoituksena ei ole ollut, että työntekijä, joka työskentelee sellaisella aluksella, joka on merkitty kauppa-alusluetteloon meriliikenteen tukilain 4 §:n 1 momentin 1 kohdan perusteella, mutta sittemmin ilmenee, ettei alusta käytetäkään pääasiallisesti ulkomaan meriliikenteessä eikä siitä siten makseta myöskään merenkulun tukea, voisi kuulua MEL:n soveltamisalan piiriin. Näin ollen ehdotettu tarkennus ei muuttaisi asiasisällöltään alkuperäistä tarkoitusta siitä, milloin työntekijään, joka työskentelee meriliikenteen tukilain 4 §:ssä tarkoitettulla aluksella, sovelletaan MEL:ia.

11 §. Vanhuuseläkkeen määrä. Pykälä vastaa asiasisällöltään voimassa olevan TyEL:n 12 §:ää. Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi samanlainen muutos kuin edellä on ehdotettu TyEL:n 12 §:n 3 momenttiin.

13 §. Vanhuuseläkkeen alkaminen. Pykälän 1 momentti vastaa asiasisällöltään TyEL:n 13 §:n 1 momenttia. Momenttia ehdotetaan muutettavaksi vastaavasti kuin edellä on eh-

dotettu muutettavaksi TyEL:n 13 §:n 1 momenttia.

24 §. Osa-aikaeläkkeen muuttuminen vanhuuseläkkeeksi. Pykälä vastaa asiasisällöltään TyEL:n 24 §:ää. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi samanlaiset muutokset kuin edellä on ehdotettu tehtäväksi TyEL:n 24 §:ään.

97 §. Eläkkeestä vähennettävät etuudet. Pykälä vastaa asiasisällöltään TyEL:n 92 §:ää. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi samansisältöinen uusi 3 momentti kuin edellä on ehdotettu TyEL:n 92 §:ään.

99 §. Ensisijaisen etuuden muutoksen vaikutus eläkkeen määrään. Pykälä vastaa asiasisällöltään TyEL:n 94 §:ää. Pykälän otsikkoa ja 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi edellä TyEL:n 94 §:n otsikkoon ja 1 momenttiin ehdotettuja muutoksia vastaavasti.

117 §. Eläkkeen maksaminen Kansaneläkelaitokselle tai työttömyyskassalle. Pykälä vastaa asiasisällöltään TyEL:n 120 §:ää. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi vastaavasti kuin edellä on ehdotettu muutettavaksi TyEL:n 120 §:ää.

159 §. Eläkelaitoksen vastuu yhteisesti kustannettavista etuuksista. Pykälä vastaa asiasisällöltään TyEL:n 179 §:ää. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi edellä TyEL:n 179 §:ään ehdotettuja muutoksia vastaavat muutokset.

1.4 Laki merimieseläkelain voimaannosta

6 §. Pykälässä säädetään kertakorotuksen lisäämisestä työkyvyttömyyseläkkeeseen, jonka eläketapahtuma on ennen vuotta 2006. Pykälän mukaan kertakorotus lisätään TyEL:n 8 ja 8 a §:n mukaisesti yhteensovitettuun eläkkeeseen. Pykälä vastaa asiasisällöltään voimassa olevan TyEL-voimaannosta TyEL:n 10 §:ää. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, joka vastaa asiasisällöltään edellä TyEL-voimaannosta TyEL:n 10 §:ään ehdotettua 3 momenttia.

1.5 Yrittäjän eläkelaki

9 §. Vanhuuseläkkeen määrä. Pykälän 3 momenttia ehdotetaan tarkistettavaksi työttömyysturvalain 6 luvun 9 §:n muuttumisen

vuoksi vastaavasti kuin edellä on ehdotettu tarkistettavaksi TyEL:n 12 §:n 3 momenttia.

10 §. Vanhuuseläkkeen alkaminen. Pykälä vastaa pääosin asiasisällöltään TyEL:n 13 §:ää. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi samalla tavoin kuin edellä on ehdotettu muutettavaksi TyEL:n 13 §:n 1 momenttia. Ehdotetut muutokset yhdenmukaistaisivat asiasisällöltään YEL:n ja TyEL:n mukaisen vanhuuseläkkeen alkamista huomioon ottaen myös edellä TyEL:n 13 §:ään ehdotetut muutokset.

21 §. Osa-aikaeläkkeen muuttuminen vanhuuseläkkeeksi. Pykälä vastaa asiasisällöltään TyEL:n 24 §:ää. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi samalla tavoin kuin edellä on ehdotettu muutettavaksi TyEL:n 24 §:ää.

85 §. Eläkkeestä vähennettävät etuudet. Pykälä vastaa asiasisällöltään TyEL:n 92 §:ää. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, joka vastaa edellä TyEL:n 92 §:ään ehdotettua 3 momenttia.

87 §. Ensisijaisen etuuden muutoksen vaikutus eläkkeen määrään. Pykälä vastaa TyEL:n 94 §:ää. Pykälän otsikkoa ja 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi samalla tavoin kuin edellä on ehdotettu muutettavaksi TyEL:n 94 §:n otsikkoa ja 1 momenttia.

139 §. Eläkelaitosten keskinäinen vastuu eläkkeistä ja kuntoutuskustannuksista. Osa-aikaeläke ja vanhuuseläke määräytyvät eri tavalla ja myös niiden kustannukset jaetaan eläkelaitosten kesken eri tavalla. Osa-aikaeläke kustannetaan kokonaan sen eläkelain perusteella, jonka mukaisena osa-aikaeläke on myönnetty. Jos yrittäjä jatkaa osa-aikatyötä täytettyään 68 vuotta, osa-aikaeläke muutetaan samansuuruiseksi vanhuuseläkkeeksi. Nykyään tällaisen yksityisten alojen eläkelaitosten vanhuuseläkkeeksi muuttaman osa-aikaeläkkeen kustannukset jaetaan eri eläkelakien alaisiksi kustannuksiksi yrittäjälle 68 ikävuoteen mennessä karttuneiden eri lakien mukaisten eläkkeiden suhteessa. Vanhuuseläkkeeksi muutettu osa-aikaeläke ei kuitenkaan määräydy kuten tavallinen vanhuuseläke, vaan se vastaa määrältään aikaisemmin maksussa ollutta osa-aikaeläkettä. Sen takia osa-aikaeläkkeen suuruisiksi vanhuuseläkkeeksi muutetun eläkkeen kustannusten jaonkaan ei tulisi muuttua aikaisemmasta. Kustannusten jaon tulisi

muuttua vanhuuseläkkeen kustannusten jaoksi vasta siinä vaiheessa, kun lopullinen vanhuuseläke myönnetään yrittäjälle tämän hakemuksen perusteella. Tämän vuoksi pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan vanhuuseläkkeeksi muutetun osa-aikaeläkkeen kustannukseksi katsotaan vanhuuseläkkeeksi muutetun osa-aikaeläkkeen kokonaismäärä.

1.6 Laki yrittäjän eläkelain voimaantulosta

5 §. Pykälässä on siirtymäajan säännöksiä siitä, kuinka vanhan YEL-lain mukainen yrittäjätoiminta otetaan huomioon uuden YEL:n voimaantulon jälkeen. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jossa säädettäisiin vanhan YEL-lain mukaisen yrittäjätoiminnan huomioon ottamisesta aloittavan yrittäjän alennuksessa uuden YEL:n aikana. Aloittavan yrittäjän vakuutusmaksualennusta koskeva säännös oli voimassa vanhassa YEL-laissa vuoden 2001 alusta alkaen. Säännös otettiin YEL:n 115 §:ään samansisältöisenä kuin se oli vanhassa YEL-laissa. Uuden YEL:n voimaan tullessa tarkoituksena ei ollut, että vanhan YEL-lain perusteella yrittäjän jo saama aloittavan yrittäjän alennus jätettäisiin ottamatta huomioon YEL:n 115 §:n mukaisessa aloittavan yrittäjän alennuksessa. Tarkoituksena ei ole myöskään ollut, että sellaiseen yrittäjään, joka on harjoittanut vanhan YEL-lain mukaista yrittäjätoimintaa ensimmäisen kerran jo ennen vuotta 2001, sovellettaisiin YEL:n 115 §:ää. Tämän vuoksi 5 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jossa todetaan, että YEL:n 115 §:ää sovellettaessa otetaan huomioon myös vanhan YEL-lain mukainen yrittäjätoiminta ja että sellaiseen yrittäjään, jonka YEL-yrittäjätoiminta on alkanut ensimmäisen kerran ennen vuotta 2001, ei sovelleta YEL:n 115 §:ää.

13 §. Pykälässä säädetään kertakorotuksen lisäämisestä työkyvyttömyyseläkkeeseen, jonka eläketapahtuma on ennen vuotta 2006. Pykälä vastaa asiasisällöltään TyEL-voimaannpanoL:n 10 §:ää. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, joka vastaa asiasisällöltään edellä TyEL-voimaannpanoL:n 10 §:ään ehdotettua 3 momenttia.

1.7 Maatalousyrittäjän eläkelaki

32 §. *Vanhuuseläkkeen määrä.* Pykälän 3 momenttia ehdotetaan tarkistettavaksi työttömyysturvalain 6 luvun 9 §:n muuttumisen vuoksi vastaavasti kuin edellä on ehdotettu tarkistettavaksi TyEL:n 12 §:n 3 momenttia. Ehdotettu muutos vastaa asiasisällöltään myös edellä YEL:n 9 §:ään ehdotettua muutosta.

33 §. *Vanhuuseläkkeen alkaminen.* Pykälä vastaa pääosin asiasisällöltään TyEL:n 13 §:ää. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi samalla tavoin kuin edellä on ehdotettu muutettavaksi TyEL:n 13 §:n 1 momenttia. Pykälään ehdotetut muutokset vastaavat asiasisällöltään myös edellä YEL:n 10 §:ään ehdotettuja muutoksia.

83 §. *Eläkkeen määrään vaikuttavat etuudet sekä eläkelaitoksen takautumisoikeus.* Pykälän 3 kohdassa viitataan TyEL:n 94 §:ään. Lainkohdan sanamuotoa ehdotetaan tarkistettavaksi samalla tavoin kuin edellä on ehdotettu tarkistettavaksi TyEL:n 94 §:n otsikkoa.

1.8 Laki maatalousyrittäjän eläkelain voimaantulo

12 §. Pykälässä säädetään kertakorotuksen lisäämisestä työkyvyttömyyseläkkeeseen, jonka eläketapahtuma on ennen vuotta 2006. Pykälä vastaa asiasisällöltään TyEL-voimaantuloL:n 10 §:ää ja YEL-voimaantuloL:n 13 §:ää. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, joka vastaa asiasisällöltään edellä TyEL-voimaantuloL:n 10 §:ään ja YEL-

voimaantuloL:n 13 §:ään ehdotettua 3 momenttia.

1.9 Kansaneläkelaki

11 §. *Työttömyyspäivärahaa saavan oikeus vanhuuseläkkeeseen.* Pykälää ehdotetaan tarkistettavaksi työttömyysturvalain 6 luvun 9 §:n muuttumisen vuoksi vastaavasti kuin edellä on ehdotettu muutettavaksi TyEL:n 12 §:n 3 momenttia.

55 §. *Etuuksien maksaminen takautuvasti.* Pykälää ehdotetaan muutettavaksi vastaavasti kuin edellä on ehdotettu muutettavaksi TyEL:n 13 §:ää varhennusvähentämättömän vanhuuseläkkeen osalta. Tällaista vanhuuseläkettä ei voisi enää jatkossa myöntää takautuvasti. Tästä säädettäisiin pykälään lisättävässä uudessa 2 momentissa. Työttömyysturvan lisäpäivärahalta 62 vuoden iän täyttämisen jälkeen, mutta ennen KEL:n mukaisen 65 vuoden vanhuuseläkeiän täyttämistä, KEL:n mukaiselle varhennusvähentämättömälle vanhuuseläkkeelle siirtyvälle vanhuuseläke myönnettäisiin eläkkeen hakemista seuraavan kuukauden alusta eikä sitä voisi maksaa takautuvalta ajalta.

2 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011.

Ehdotettua TyEL:n 182 §:n 2 momenttia sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuoden 2011 työttömyysvakuutusrahaston maksua määrättäessä.

Edellä olevan perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**työntekijän eläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan työntekijän eläkelain (395/2006) 9 §, 12 §:n 3 momentti, 13 §:n 1 momentti, 24 §, 94 §:n otsikko ja 1 momentti, 120 §:n 2 momentin johdantokappale ja 5 momentti, 149 §, 179 §:n 1 momentin johdantokappale ja 7—9 kohta sekä 3 momentti ja 182 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 12 §:n 3 momentti laissa 627/2009, 149 § laissa 1097/2008, 179 §:n 1 momentin 9 kohta ja 3 momentti laissa 1292/2006 ja 182 §:n 2 momentti laissa 1274/2006, sekä

lisätään 92 §:ään uusi 3 momentti ja 179 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1292/2006, uusi 10 kohta seuraavasti:

9 §

Urheilijan vakuuttaminen

Tätä lakia ei sovelleta urheilemiseen. Urheilemista koskevasta eläketurvasta säädetään urheilijan tapaturma- ja eläketurvasta annetussa laissa (276/2009).

12 §

Vanhuuseläkkeen määrä

Varhennusvähennystä ei tehdä, jos työttömyyspäivärahaa työttömyysturvalain 6 luvun 9 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitetun lisäpäiväoikeuden perusteella saava työntekijä jää vanhuuseläkkeelle 62 vuoden iässä.

13 §

Vanhuuseläkkeen alkaminen

Vanhuuseläke ja varhennettu vanhuuseläke alkaa sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta, jona työntekijä on täyttänyt vanhuuseläkkeen tai varhennetun vanhuuseläkkeen

saamiseen oikeuttavan iän ja lopettanut työn, jonka perusteella hän hakee vanhuuseläketä. Lykätty vanhuuseläke ja 12 §:n 3 momentissa tarkoitettu varhennusvähennyksellä vähentämätön vanhuuseläke alkaa eläkkeen hakemista seuraavan kalenterikuukauden alusta. Muu vanhuuseläke kuin lykätty vanhuuseläke ja edellä tarkoitettu varhennusvähennyksellä vähentämätön vanhuuseläke voidaan myöntää myös takautuvasti, ei kuitenkaan ilman pätevää syytä pidemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemiskuukautta edeltäneeltä kolmelta kuukaudelta.

24 §

Osa-aikaeläkkeen muuttuminen vanhuuseläkkeeksi

Jos osa-aikaeläkkeellä oleva työntekijä ei hae vanhuuseläketä 68 vuotta täytettyään, osa-aikaeläke muutetaan 68 vuoden iässä osa-aikaeläkkeen suuruiseksi vanhuuseläkkeeksi. Osa-aikaeläkkeen suuruisesta vanhuuseläketä ei muunneta elinaikakertoimella. Kun työntekijä hakee vanhuuseläketä, vanhuuseläke lasketaan uudelleen ja muunnetaan 82 §:n mukaisesti elinaikakertoimella.

92 §

Eläkkeestä vähennettävät etuudet

 Jos tämän lain mukaiseen eläkkeeseen tai ensisijaiseen etuuteen on lisätty kertakorotus, ensisijaista etuutta vähennettäessä eläke tai ensisijainen etuus otetaan huomioon kertakorotettuna.

94 §

Ensisijaisen etuuden tai eläkkeen muutoksen vaikutus eläkkeen määrään

Ensisijaisen etuuden vähentämistä eläkkeestä tarkistetaan, jos eläkkeensaajalle myönnetään uusi ensisijainen etuus tai jos ensisijaisen etuuden tai tämän lain mukaisen eläkkeen määrä muuttuu muusta syystä kuin indeksitarkistuksen tai kertakorotuksen vuoksi. Eläkkeen määrä tarkistetaan myös, jos tämän lain mukaisesta eläkkeestä on vähennetty ensisijainen etuus ja eläkkeensaajalle myönnetään muu työeläke. Osatyökyvyttömyyseläkkeestä ei kuitenkaan vähennetä tapaturmavakuutuslain, liikennevakuutuslain tai sotilastapaturmalain mukaista päivärahaa tai ansionmenetykskorvausta, jos se on myönnetty osatyökyvyttömyyseläkkeen aikana satuneen tapaturman tai liikennevahingon perusteella.

120 §

Eläkkeen maksaminen Kansaneläkelaitokselle tai työttömyyskassalle

 Eläkelaitos maksaa takautuvasti myöntämänsä eläkkeen 1 momentissa säädetyllä tavalla Kansaneläkelaitokselle myös silloin, kun eläkelaitos:

 Jos työntekijä on saanut opintotukilain (65/1994) mukaista opintorahaa tai asumislisää samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään takautuvasti muuta kuin osatyökyvyttömyyseläkettä, eläkelaitoksen on Kansaneläkelaitoksen vaatimuksesta maksettava takautuvasti

ti maksettava eläke Kansaneläkelaitokselle siltä osin kuin se vastaa määrältään samalta ajalta maksettua opintotukea.

149 §

Ulkomaisen työnantajan vakuuttamisvelvollisuudesta vapauttamisen edellytykset

Eläketurvakeskus voi hakemuksesta vapauttaa ulkomaisen työnantajan velvollisuudesta järjestää tämän lain mukainen eläketurva työntekijälle, jonka tämä työnantaja lähettää Suomeen työhön yli kahdeksi vuodeksi tai jonka työskentely lähetettynä työntekijänä Suomessa jatkuu ennalta arvaamattomista syistä yli kaksi vuotta. Vapautus myönnetään enintään viideksi vuodeksi Suomessa työskentelyn alkamisesta.

Edellytyksenä lähetetyn työntekijän vakuuttamisvelvollisuudesta vapauttamiselle on, että:

1) työntekijään ei sovelleta Suomen lainsäädäntöä EU:n sosiaaliturvan perusasetuksen tai sosiaaliturvasopimuksen sovellettavaa lainsäädäntöä koskevien määräysten perusteella;

2) työntekijä ei kuulu Suomen sosiaaliturvalainsäädännön alaisuuteen välittömästi ennen Suomessa työskentelyn alkamista; ja

3) työnantaja on järjestänyt työntekijälle Suomessa tehtävän työn ajalta eläketurvan.

Työnantajan on esitettävä selvitys 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettua eläketurvas-
ta.

179 §

Eläkelaitoksen vastuu yhteisesti kustannettavista etuuksista

Eläkelaitokset, mukaan lukien Merimieseläkekassa, vastaavat yhteisesti seuraavista kuluista siltä osin kuin niitä ei saada muualta kustannetuiksi:

 7) 174 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitetuista siirroista aiheutuvat kustannukset;

8) vajoitus, joka syntyy sen vuoksi, että työnantaja on 155 §:n perusteella vapautettu vakuutusmaksusta;

9) merimieseläkelain 159 §:n 1 momentin 1—7 kohdassa tarkoitettut, mainittuun lakiin perustuvan eläketurvan aiheuttamien kulujen osuudet; ja

10) osa-aikaeläkkeen suuruiseksi vanhuuseläkkeeksi 24 §:n perusteella muutetun eläkkeen ne osat, jotka ylittävät 174 §:n ja merimieseläkelain 154 §:n mukaisen määrän; tällöin eläkkeen kustannuksen katsotaan kokonaan määräytyvän sen eläkelain mukaan, jonka perusteella osa-aikaeläke on myönnetty.

Eläkelaitosten osuus 1 momentin 1, 2 ja 10 kohdan mukaisista vanhuuseläkekuluista, lukuun ottamatta työkyvyttömyyseläkkeen yhteydessä kertasuorituksina maksettujen vanhuuseläkkeiden kuluja, sekä 8 kohdan mukaisista kuluista määräytyy yhteisesti kustannettaviin kuluihin tarkoitettujen varojen mukaisessa suhteessa. Eläkelaitosten osuus 1 momentin 1 kohdan mukaisista työkyvyttömyyseläkekuluista, 1 momentin 2 kohdan mukaisista muista kuin vanhuuseläkekuluista, edellä mainituista 1 momentin 1 ja 2 kohdan mukaisista työkyvyttömyyseläkkeen yhteydessä kertasuorituksina maksettujen vanhuuseläkkeiden kuluista sekä 1 momentin 3—5 kohdan mukaisista kuluista määräytyy eläkelaitoksessa vakuutettujen työansioiden mukaisessa suhteessa. Eläkelaitosten osuus 1 momentin 6 ja 7 kohdan mukaisista kuluista määräytyy siten kuin 4 momentin mukaisissa laskuperusteissa on tarkemmin määritetty. Eläkelaitoksen osuus 1 momentin 9 kohdan mukaisista vastaavista kuluista määräytyy kuten 1 momentin mukaiset yhteisesti kustannettavat kulut. Määrättäessä eläkelaitoksen osuutta sanotuista kustannuksista otetaan huomioon myös siirtymämaksu, joka on määritetty siirtymämaksusta muutettaessa valtion virastoja, laitoksia tai liikelaitoksia osakeyhtiöiksi annetussa laissa (1341/1992).

182 §

Työttömyysvakuutusrahaston maksu

Työttömyysvakuutusrahaston maksun perusteena ovat 1 momentissa luetelluissa eläkelaitoksissa vakuutettuina olleiden etuudensaajien 74 §:n 3 momentin 2, 3 ja 6 kohdassa tarkoitettujen etuuksien perusteena olevat työ- ja ansiotulot, joihin lisätään työntekijän työeläkevakuutusmaksun määrä. Työttömyysvakuutusrahaston maksu määrätään siten, että se arvion mukaan vastaa määrää, joka saataisiin, jos mainituista työ- ja ansiotuloista suoritettaisiin tämän lain mukaista keskimääräistä vakuutusmaksua vastaava maksu. Keskimääräisessä vakuutusmaksussa ja työntekijän työeläkevakuutusmaksussa ei tällöin oteta huomioon 53 vuotta täyttäneiden työntekijöiden korotettua maksua.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011.

Eläkehakemuksiin, jotka ovat tulleet vireille ennen 1 päivää tammikuuta 2011, sovelletaan lain 13 §:n 1 momenttia sellaisena kuin se oli voimassa 31 päivänä joulukuuta 2010.

Lain 182 §:n 2 momenttia sovelletaan ensimmäisen kerran vuoden 2011 työttömyysvakuutusrahaston maksua määrättäessä. Työttömyysvakuutusrahaston maksun perusteena ovat myös 182 §:n 1 momentissa luetelluissa eläkelaitoksissa vakuutettuina olleiden etuudensaajien 74 §:n 3 momentin 4 ja 5 kohdassa, sellaisina kuin ne olivat voimassa 31 päivänä joulukuuta 2009, tarkoitettujen etuuksien perusteena olevat työ- ja ansiotulot, kun työttömyysvakuutusrahaston maksua määrätään ajalta, jolle on myönnetty 4 tai 5 kohdassa tarkoitettua etuutta ennen 1 päivää tammikuuta 2010.

2.

Laki**työntekijän eläkelain voimaanpanolain 10 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään työntekijän eläkelain voimaanpanolain (396/2006) 10 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

10 §

Jos työntekijän eläkelain 92 §:ssä tarkoitettuun ensisijaiseen etuuteen on lisätty kertakorotus, TEL-lain 8 a §:n mukaisessa uudessa yhteensovituksessa ensisijainen etuus otetaan huomioon kertakorotettuna. Uutta yhteenso-

vitusta ei tehdä, jos ensisijaisen etuuden määrä muuttuu pelkästään kertakorotuksen vuoksi.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2011.

3.

Laki**merimieseläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan merimieseläkelain (1290/2006) 4 §:n 1 momentin 4 kohta, 11 §:n 3 momentti, 13 §:n 1 momentti, 24 §, 99 §:n otsikko ja 1 momentti, 117 §:n 2 momentin johdantokappale ja 5 momentti sekä 159 §:n 1 momentin 7 ja 8 kohta sekä 3 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 4 §:n 1 momentin 4 kohta laissa 968/2008 ja 11 §:n 3 momentti laissa 629/2009, sekä
lisätään 97 §:ään uusi 3 momentti ja 159 §:n 1 momenttiin uusi 9 kohta seuraavasti:

4 §

Lain soveltamisalaan kuuluva työntekijä

Tätä lakia sovelletaan työntekijään, joka tekee merimieslaissa tarkoitettua työtä:

4) sellaisessa pääasiassa kotimaan meriliikenteessä olevassa suomalaisessa lastialuksessa, hinaajassa tai työntäjässä, joka on merkitty meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantamisesta annetun lain (1277/2007) 4 §:n 1 momentin 2 tai 3 kohdan perusteella kauppaa-alusluetteloon;

11 §

Vanhuuseläkkeen määrä

Varhennusvähennystä ei tehdä, jos työttömyyspäivärahaa työttömyysturvalain 6 luvun

9 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitetun lisäpäiväoikeuden perusteella saava työntekijä jää vanhuuseläkkeelle 62 vuoden iässä.

13 §

Vanhuuseläkkeen alkaminen

Vanhuuseläke ja varhennettu vanhuuseläke alkaa sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta lukien, jona työntekijä on täyttänyt vanhuuseläkkeen tai varhennetun vanhuuseläkkeen saamiseen oikeuttavan iän ja lopettanut työn, jonka perusteella hän hakee vanhuuseläkettä. Lykätty vanhuuseläke ja 11 §:n 3 momentissa tarkoitettu varhennusvähennyksellä vähentämätön vanhuuseläke alkaa eläkkeen hakemista seuraavan kalenterikuukauden alusta lukien. Muu vanhuuseläke kuin lykätty vanhuuseläke ja edellä tarkoitettu varhennusvähennyksellä vähentämätön vanhuuseläke voidaan myöntää myös takau-

tuvasti, ei kuitenkaan ilman pätevää syytä pidemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemiskautta edeltäneeltä kolmelta kuukaudelta.

24 §

Osa-aikaeläkkeen muuttuminen vanhuuseläkkeeksi

Jos osa-aikaeläkkeellä oleva työntekijä ei hae vanhuuseläkettä 68 vuotta täytettyään, osa-aikaeläke muutetaan 68 vuoden iässä osa-aikaeläkkeen suuruiseksi vanhuuseläkkeeksi. Osa-aikaeläkkeen suuruisesta vanhuuseläkettä ei muunneta elinaikakertoimella. Kun työntekijä hakee vanhuuseläkettä, vanhuuseläke lasketaan uudelleen ja muunnetaan 88 §:n mukaisesti elinaikakertoimella.

97 §

Eläkkeestä vähennettävät etuudet

Jos tämän lain mukaiseen eläkkeeseen tai ensisijaiseen etuuteen on lisätty kertakorotus, ensisijaista etuutta vähennettäessä eläke tai ensisijainen etuus otetaan huomioon kertakorotettuna.

99 §

Ensisijaisen etuuden tai eläkkeen muutoksen vaikutus eläkkeen määrään

Ensisijaisen etuuden vähentämistä eläkkeestä tarkistetaan, jos eläkkeensaajalle myönnetään uusi ensisijainen etuus tai jos ensisijaisen etuuden tai tämän lain mukaisen eläkkeen määrä muuttuu muusta syystä kuin indeksitarkistuksen tai kertakorotuksen vuoksi. Eläkkeen määrä tarkistetaan myös, jos tämän lain mukaisesta eläkkeestä on vähennetty ensisijainen etuus ja eläkkeensaajalle myönnetään muu työeläke. Osatyökyvyttömyyseläkkeestä ei kuitenkaan vähennetä tapaturmavakuutuslain, liikennevakuutuslain tai sotilastapaturmalain mukaista päivärahaa tai ansionmenetykskorvausta, jos se on myönnetty osatyökyvyttömyyseläkkeen aikana sat-

tuneen tapaturman tai liikennevahingon perusteella.

117 §

Eläkkeen maksaminen Kansaneläkelaitokselle tai työttömyyskassalle

Eläkekassa maksaa takautuvasti myöntämänsä eläkkeen 1 momentissa säädetyllä tavalla Kansaneläkelaitokselle myös silloin, kun eläkekassa:

Jos työntekijä on saanut opintotukilain (65/1994) mukaista opintorahaa tai asumislisää samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään takautuvasti muuta kuin osatyökyvyttömyyseläkettä, eläkekassan on Kansaneläkelaitoksen vaatimuksesta maksettava takautuvasti maksettava eläke Kansaneläkelaitokselle siltä osin kuin se vastaa määrältään samalta ajalta maksettua opintotukea.

159 §

Eläkekassan vastuu yhteisesti kustannettavista etuuksista

Eläkekassa ja työntekijän eläkelain mukaisista eläketurvaa hoitavat eläkelaitokset vastaavat yhteisesti seuraavista kuluista siltä osin kuin niitä ei saada muualta kustannetuiksi:

7) 154 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitetuista siirroista aiheutuvat kustannukset;

8) työntekijän eläkelain 179 §:n 1 momentin 1—8 kohdassa tarkoitettut, mainittuun lakiin perustuvan eläketurvan aiheuttamien kulujen osuudet; ja

9) osa-aikaeläkkeen suuruiseksi vanhuuseläkkeeksi 24 §:n perusteella muutetun eläkkeen ne osat, jotka ylittävät 154 §:n ja työntekijän eläkelain 174 §:n mukaisen määrän; tällöin eläkkeen kustannuksen katsotaan kokonaan määräytyvän sen eläkelain mukaan, jonka perusteella osa-aikaeläke on myönnetty.

Eläkekassan osuus 1 momentin 1, 2 ja 9 kohdan mukaisista vanhuuseläkekuluista, lukuun ottamatta työkyvyttömyyseläkkeen yhteydessä kertasuorituksina maksettujen vanhuuseläkkeiden kuluja, määräytyy yhteisesti kustannettaviin kuluihin tarkoitettujen varojen mukaisessa suhteessa. Eläkekassan osuus 1 momentin 1 kohdan mukaisista työkyvyttömyyseläkekuluista, 1 momentin 2 kohdan mukaisista muista kuin vanhuuseläkekuluista, edellä mainituista 1 momentin 1 ja 2 kohdan mukaisista työkyvyttömyyseläkkeen yhteydessä kertasuorituksina maksettujen vanhuuseläkkeiden kuluista sekä 1 momentin 3—5 kohdan mukaisista kuluista määräytyy eläkekassassa vakuutettujen työanssioiden mukaisessa suhteessa. Eläkekassan

osuus 1 momentin 6 ja 7 kohdan mukaisista kuluista määräytyy siten kuin 4 momentin mukaisissa laskuperusteissa on tarkemmin määritelty. Eläkekassan osuus 1 momentin 8 kohdan mukaisista vastaavista kuluista määräytyy kuten 1 momentin mukaiset yhteisesti kustannettavat kulut.

—————
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 2011.

Eläkehakemuksiin, jotka ovat tulleet vireil-
le ennen 1 päivää tammikuuta 2011, sovelle-
taan lain 13 §:n 1 momenttia sellaisena kuin
se oli voimassa 31 päivänä joulukuuta 2010.

4.

Laki**merimieseläkelain voimaanpanosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään merimieseläkelain voimaanpanosta annetun lain (1291/2006) 6 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

6 §

Jos uuden lain 97 §:ssä tarkoitettuun ensisijaiseen etuuteen on lisätty kertakorotus, työntekijäin eläkelain 8 a §:n mukaisessa uudessa yhteensovituksessa ensisijainen etuus otetaan huomioon kertakorotettuna. Uutta yhteenso-

vitusta ei tehdä, jos ensisijainen etuuden määrä muuttuu pelkästään kertakorotuksen vuoksi.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2011.

5.

Laki**yrittäjän eläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yrittäjän eläkelain (1272/2006) 9 §:n 3 momentti, 10 §:n 1 momentti, 21 §, 87 §:n
 otsikko ja 1 momentti ja 139 §:n 1 momentti sekä
lisätään 85 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

9 §

Vanhuuseläkkeen määrä

Varhennusvähennystä ei tehdä, jos yrittäjällä on muun työeläkelain perusteella oikeus jäädä vanhuuseläkkeelle 62 vuoden iässä työttömyysturvalain 6 luvun 9 §:n 2 tai 3 momentin perusteella.

10 §

Vanhuuseläkkeen alkaminen

Vanhuuseläke alkaa sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta lukien, jona eläkettä on haettu. Muu vanhuuseläke kuin 9 §:n 3 momentissa tarkoitettu varhennusvähennyksellä vähentämätön vanhuuseläke tai lykätty vanhuuseläke voidaan myöntää myös takautuvasti enintään eläkkeen hakemiskuukautta edeltäneeltä kolmelta kuukaudelta tai pätevistä syistä tätä pidemmältä ajalta. Eläkkeen takautuva myöntäminen edellyttää, että yrittäjän

tässä laissa tarkoitettu vakuutus on päättynyt ennen eläkkeen alkamista.

21 §

Osa-aikaeläkkeen muuttuminen vanhuuseläkkeeksi

Jos osa-aikaeläkkeellä oleva yrittäjä ei hae vanhuuseläkettä 68 vuotta täytettyään, osa-aikaeläke muutetaan 68 vuoden iässä osa-aikaeläkkeen suuruiseksi vanhuuseläkkeeksi. Osa-aikaeläkkeen suuruista vanhuuseläkettä ei muunneta elinaikakertoimella. Kun yrittäjä hakee vanhuuseläkettä, vanhuuseläke lasetaan uudelleen ja muunnetaan 76 §:n mukaisesti elinaikakertoimella.

85 §

Eläkkeestä vähennettävät etuudet

Jos tämän lain mukaiseen eläkkeeseen tai ensisijaiseen etuuteen on lisätty kertakorotus,

ensisijaista etuutta vähennettäessä eläke tai ensisijainen etuus otetaan huomioon kertakorotettuna.

87 §

Ensisijaisen etuuden tai eläkkeen muutoksen vaikutus eläkkeen määrään

Ensisijaisen etuuden vähentämistä eläkkeestä tarkistetaan, jos eläkkeensaajalle myönnetään uusi ensisijainen etuus tai jos ensisijaisen etuuden tai tämän lain mukaisen eläkkeen määrä muuttuu muusta syystä kuin indeksitarkistuksen tai kertakorotuksen vuoksi. Eläkkeen määrä tarkistetaan myös, jos tämän lain mukaisesta eläkkeestä on vähennetty ensisijainen etuus ja eläkkeensaajalle myönnetään muu työeläke. Osatyökyvyttömyyseläkkeestä ei kuitenkaan vähennetä tapaturmavakuutuslaissa, liikennevakuutuslaissa tai sotilastapaturmalaisissa tarkoitettua päivärahaa tai ansionmenetykskorvausta, jos se on myönnetty osatyökyvyttömyyseläkkeen aikana sattuneen tapaturman tai liikennevahingon perusteella.

139 §

Eläkelaitosten keskinäinen vastuu eläkkeistä ja kuntoutuskustannuksista

Edellä 1 §:n 3 momentissa tarkoitettut eläkelaitokset vastaavat tämän lain mukaisista eläkkeistä, kuntoutusrahoista ja muista etuuksista aiheutuvista kustannuksista 138 §:n mukaisten vakuutusmaksuvastuidensa suhteessa. Näihin kustannuksiin ei sisällytetä palkattomista ajoista karttuneita eläkkeen osia. Kuntoutusrahan kustannukseksi katsotaan eläkelaitoksen maksaman kuntoutusrahan kokonaismäärä ja 21 §:ssä tarkoitettulla tavalla vanhuuseläkkeeksi muutetun osa-aikaeläkkeen kustannukseksi katsotaan vanhuuseläkkeeksi muutetun osa-aikaeläkkeen kokonaismäärä.

—————
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011.

Eläkehakemuksiin, jotka ovat tulleet vireille ennen 1 päivää tammikuuta 2011, sovelletaan lain 10 §:n 1 momenttia sellaisena kuin se oli voimassa 31 päivänä joulukuuta 2010.

6.

Laki**yrittäjän eläkelain voimaanpanosta annetun lain 5 ja 13 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään yrittäjän eläkelain voimaanpanosta annetun lain (1273/2006) 5 §:ään uusi 3 momentti ja 13 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

5 §

Määrättäessä yrittäjän eläkelain 115 §:ssä tarkoitettua aloittavan yrittäjän alennusta, yrittäjän eläkelain mukaisena yrittäjätoimintana otetaan huomioon myös yrittäjän YEL-lain mukainen toiminta. Sellaiseen yrittäjään, jonka YEL-lain mukainen yrittäjätoiminta on alkanut ensimmäisen kerran ennen 1 päivää tammikuuta 2001, ei sovelleta yrittäjän eläkelain 115 §:ää.

13 §

Jos yrittäjän eläkelain 85 §:ssä tarkoitettuun ensisijaiseen etuuteen on lisätty kertakorotus, YEL-lain 17 §:n ja TEL:n 8 a §:n mukaisessa uudessa yhteensovituksessa ensisijainen etuus otetaan huomioon kertakorotettuna. Uutta yhteensovitusta ei tehdä, jos ensisijaisen etuuden määrä muuttuu pelkästään kertakorotuksen vuoksi.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011.

7.

Laki**maatalousyrittäjän eläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) 32 §:n 3 momentti, 33 §:n 1 momentti
 ja 83 §:n 3 kohta seuraavasti:

32 §

Vanhuuseläkkeen määrä

Varhennusvähennystä ei tehdä, jos maatalousyrittäjällä on muun työeläkelain perusteella oikeus jäädä vanhuuseläkkeelle 62 vuoden iässä työttömyysturvalain (1290/2002) 6 luvun 9 §:n 2 tai 3 momentin perusteella.

33 §

Vanhuuseläkkeen alkaminen

Vanhuuseläke alkaa sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta lukien, jona eläkettä on haettu. Muu vanhuuseläke kuin 32 §:n 3 momentissa tarkoitettu varhennusvähennyksellä vähentämätön vanhuuseläke tai lykäTTY vanhuuseläke voidaan myöntää myös takautuvasti enintään eläkkeen hakemiskaukautta edeltäneeltä kolmelta kuukaudelta tai pätevistä syystä tätä pidemmältä ajalta.

Eläkkeen takautuva myöntäminen edellyttää, että maatalousyrittäjän tässä laissa tarkoitettu vakuutus on päättynyt ennen eläkkeen alkamista.

83 §

Eläkkeen määrään vaikuttavat etuudet sekä eläkelaitoksen takautumisoikeus

Tätä lakia toimeenpantaessa eläkkeeseen sovelletaan, mitä:

3) työntekijän eläkelain 94 §:ssä säädetään ensisijaisen etuuden tai eläkkeen muutoksen vaikutuksesta eläkkeen määrään; ja

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011.

Eläkehakemuksiin, jotka ovat tulleet vireille ennen 1 päivää tammikuuta 2011, sovelletaan lain 33 §:n 1 momenttia sellaisena kuin se oli voimassa 31 päivänä joulukuuta 2010.

8.

Laki**maatalousyrittäjän eläkelain voimaanpanosta annetun lain 12 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään maatalousyrittäjän eläkelain voimaanpanosta annetun lain (1281/2006) 12 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

12 §

Jos työntekijän eläkelain 92 §:ssä tarkoitettuun ensisijaiseen etuuteen on lisätty kertakorotus, MYEL-lain 19 §:n ja TEL:n 8 a §:n mukaisessa uudessa yhteensovituksessa ensisijainen etuus otetaan huomioon kertakoro-

tettuna. Uutta yhteensovitusta ei tehdä, jos ensisijaisen etuuden määrä muuttuu pelkästään kertakorotuksen vuoksi.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2011.

9.

Laki**kansaneläkelain 11 ja 55 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kansaneläkelain (568/2007) 11 § ja
lisätään 55 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

11 §

Työttömyyspäivärahaa saavan oikeus vanhuuseläkkeeseen

Henkilöllä, joka saa työttömyyspäivärahaa lisäpäiviltä työttömyysturvalain (1290/2002) 6 luvun 9 §:n 2 tai 3 momentin perusteella, on oikeus saada vanhuuseläke 62-vuotiaana ilman 10 §:n 2 momentin mukaista vähennystä.

55 §

Etuuksien maksaminen takautuvasti

Tämän lain 11 §:n mukainen varhennusvähennyksellä vähentämätön vanhuuseläke myönnetään kuitenkin aikaisintaan eläkkeen hakemista seuraavan kuukauden alusta eikä sitä makseta tätä aikaisemmalta ajalta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2011.

Helsingissä 11 päivänä kesäkuuta 2010

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Peruspalveluministeri *Paula Risikko*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

1.

Laki

työntekijän eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työntekijän eläkelain (395/2006) 9 §, 12 §:n 3 momentti, 13 §:n 1 momentti, 24 §, 94 §:n otsikko ja 1 momentti, 120 §:n 2 momentin johdantokappale ja 5 momentti, 149 §, 179 §:n 1 momentin johdantokappale ja 7—9 kohta sekä 3 momentti ja 182 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 12 §:n 3 momentti laissa 627/2009, 149 § laissa 1097/2008, 179 §:n 1 momentin 9 kohta ja 3 momentti laissa 1292/2006 ja 182 §:n 2 momentti laissa 1274/2006, sekä

lisätään 92 §:ään uusi 3 momentti ja 179 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1292/2006, uusi 10 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

9 §

Urheilijan vakuuttaminen

Tätä lakia ei sovelleta urheilemiseen. Urheilemista koskevasta eläketurvasta säädetään urheilijoiden tapaturma- ja eläketurvasta annetussa laissa (575/2000).

12 §

Vanhuuseläkkeen määrä

Varhennusvähennystä ei tehdä, jos työttömyyspäivärahaa työttömyysturvalain 6 luvun 9 §:n 2 momentissa tarkoitetun lisäpäiväoikeuden perusteella saava työntekijä jää vanhuuseläkkeelle 62 vuoden iässä.

Ehdotus

9 §

Urheilijan vakuuttaminen

Tätä lakia ei sovelleta urheilemiseen. Urheilemista koskevasta eläketurvasta säädetään *urheilijan* tapaturma- ja eläketurvasta annetussa laissa (276/2009).

12 §

Vanhuuseläkkeen määrä

Varhennusvähennystä ei tehdä, jos työttömyyspäivärahaa työttömyysturvalain 6 luvun 9 §:n 2 *tai* 3 momentissa tarkoitetun lisäpäiväoikeuden perusteella saava työntekijä jää vanhuuseläkkeelle 62 vuoden iässä.

13 §

Vanhuuseläkkeen alkaminen

Vanhuuseläke ja varhennettu vanhuuseläke alkaa sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta lukien, jona työntekijä on täyttänyt vanhuuseläkkeen tai varhennetun vanhuuseläkkeen saamiseen oikeuttavan iän ja lopettanut työn, jonka perusteella hän hakee vanhuuseläkettä. Vanhuuseläkettä tai varhennettua vanhuuseläkettä ei kuitenkaan myönnetä ilman pätevää syytä takautuvasti pidemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemiskuukautta edeltäneeltä kolmelta kuukaudelta.

13 §

Vanhuuseläkkeen alkaminen

Vanhuuseläke ja varhennettu vanhuuseläke alkaa sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta, jona työntekijä on täyttänyt vanhuuseläkkeen tai varhennetun vanhuuseläkkeen saamiseen oikeuttavan iän ja lopettanut työn, jonka perusteella hän hakee vanhuuseläkettä. *Lykätty vanhuuseläke ja 12 §:n 3 momentissa tarkoitettu varhennusvähennyksellä vähentämätön vanhuuseläke alkaa eläkkeen hakemista seuraavan kalenterikuukauden alusta. Muu vanhuuseläke kuin lykätty vanhuuseläke ja edellä tarkoitettu varhennusvähennyksellä vähentämätön vanhuuseläke voidaan myöntää myös takautuvasti, ei kuitenkaan ilman pätevää syytä pidemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemiskuukautta edeltäneeltä kolmelta kuukaudelta.*

24 §

Osa-aikaeläkkeen muuttuminen vanhuuseläkkeeksi

Jos työntekijä jatkaa osa-aikatyön tekemistä 68 vuotta täytettyään, osa-aikaeläke muutetaan 68 vuoden iässä osa-aikaeläkkeen suuruiseksi vanhuuseläkkeeksi. Kun työntekijä lopettaa osa-aikatyön, vanhuuseläke lasketaan hakemuksesta uudelleen.

24 §

Osa-aikaeläkkeen muuttuminen vanhuuseläkkeeksi

Jos osa-aikaeläkkeellä oleva työntekijä ei hae vanhuuseläkettä 68 vuotta täytettyään, osa-aikaeläke muutetaan 68 vuoden iässä osa-aikaeläkkeen suuruiseksi vanhuuseläkkeeksi. Osa-aikaeläkkeen suuruista vanhuuseläkettä ei muunneta elinaikakertoimella. Kun työntekijä hakee vanhuuseläkettä, vanhuuseläke lasketaan uudelleen ja muunnetaan 82 §:n mukaisesti elinaikakertoimella.

92 §

Eläkkeestä vähennettävät etuudet

Jos tämän lain mukaiseen eläkkeeseen tai ensisijaiseen etuuteen on lisätty kertakorotus, ensisijaista etuutta vähennettäessä eläke tai ensisijainen etuus otetaan huomioon kertakorotettuna.

94 §

Ensisijaisen etuuden muutoksen vaikutus eläkkeen määrään

Jos eläkkeensaajalle myönnetään ensisijainen etuus tai jos ensisijaisen etuuden tai tämän lain mukaisen eläkkeen määrä muuttuu muutoin kuin indeksitarkistuksen vuoksi, eläkkeen määrä tarkistetaan. Eläkkeen määrä tarkistetaan myös, jos tämän lain mukaisesta eläkkeestä on vähennetty ensisijainen etuus ja eläkkeensaajalle myönnetään muu työeläke. Osatyökyvyttömyyseläkkeestä ei kuitenkaan vähennetä tapaturmavakuutuslain, liikennevakuutuslain tai sotilastapaturmalain mukaisista päivärahaa tai ansionmenetykskorvausta, jos se on myönnetty osatyökyvyttömyyseläkkeen aikana sattuneen tapaturman tai liikennevahingon perusteella.

94 §

Ensisijaisen etuuden tai eläkkeen muutoksen vaikutus eläkkeen määrään

Ensisijaisen etuuden vähentämisestä eläkkeestä tarkistetaan, jos eläkkeensaajalle myönnetään uusi ensisijainen etuus tai jos ensisijaisen etuuden tai tämän lain mukaisen eläkkeen määrä muuttuu muusta syystä kuin indeksitarkistuksen tai kertakorotuksen vuoksi. Eläkkeen määrä tarkistetaan myös, jos tämän lain mukaisesta eläkkeestä on vähennetty ensisijainen etuus ja eläkkeensaajalle myönnetään muu työeläke. Osatyökyvyttömyyseläkkeestä ei kuitenkaan vähennetä tapaturmavakuutuslain, liikennevakuutuslain tai sotilastapaturmalain mukaista päivärahaa tai ansionmenetykskorvausta, jos se on myönnetty osatyökyvyttömyyseläkkeen aikana sattuneen tapaturman tai liikennevahingon perusteella.

120 §

Eläkkeen maksaminen Kansaneläkelaitokselle tai työttömyyskassalle

Eläkelaitos voi maksaa takautuvasti myöntämänsä eläkkeen 1 momentissa säädetyllä tavalla Kansaneläkelaitokselle myös silloin, kun eläkelaitos:

Jos työntekijä on saanut opintotukilain (65/1994) mukaista opintorahaa, *aikuisopintorahaa* tai asumislisää samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään takautuvasti muuta kuin osatyökyvyttömyyseläkettä, eläkelaitoksen on Kansaneläkelaitoksen vaatimuksesta maksettava takautuvasti maksettava eläke Kansaneläkelaitokselle siltä osin kuin se vastaa määrältään samalta ajalta maksettua opintotukea.

120 §

Eläkkeen maksaminen Kansaneläkelaitokselle tai työttömyyskassalle

Eläkelaitos maksaa takautuvasti myöntämänsä eläkkeen 1 momentissa säädetyllä tavalla Kansaneläkelaitokselle myös silloin, kun eläkelaitos:

Jos työntekijä on saanut opintotukilain (65/1994) mukaista opintorahaa tai asumislisää samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään takautuvasti muuta kuin osatyökyvyttömyyseläkettä, eläkelaitoksen on Kansaneläkelaitoksen vaatimuksesta maksettava takautuvasti maksettava eläke Kansaneläkelaitokselle siltä osin kuin se vastaa määrältään samalta ajalta maksettua opintotukea.

149 §

Ulkomaisen työnantajan vakuuttamisvelvollisuudesta vapauttamisen edellytykset

Eläketurvakeskus voi hakemuksesta vapauttaa ulkomaisen työnantajan velvollisuudesta järjestää tämän lain mukainen eläketurva 4 §:n 3 momentin 3 kohdassa tarkoitetulle työntekijälle, jonka tämä työnantaja lähettää Suomeen työhön yli kahdeksi vuodeksi tai jonka työskentely lähetettynä työntekijänä Suomessa jatkuu ennalta arvaamattomista syistä yli kaksi vuotta. Edellytyksenä vapauttamiselle on, että työnantaja on järjestänyt lähettämälleen työntekijälle Suomessa tehtävän työn ajalta eläketurvan. Työnantajan on esitettävä selvitys eläketurvan järjestämisestä. Vapautus myönnetään enintään viideksi vuodeksi Suomessa työskentelyn alkamisesta.

179 §

Eläkelaitoksen vastuu yhteisesti kustannettavista etuuksista

Eläkelaitokset, mukaan lukien merimieseläkekassa, vastaavat yhteisesti seuraavista kuluista siltä osin kuin niitä ei saada muualta kustannetuiksi:

-
- 7) 174 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitetuista siirroista johtuvat kustannukset;
8) vajoaus, joka syntyy sen vuoksi, että työnantaja on 155 §:n perusteella vapautettu vakuutusmaksusta; ja
9) merimieseläkelain 159 §:n 1 momentin 1—7 kohdassa tarkoitettut, mainittuun lakiin

149 §

Ulkomaisen työnantajan vakuuttamisvelvollisuudesta vapauttamisen edellytykset

Eläketurvakeskus voi hakemuksesta vapauttaa ulkomaisen työnantajan velvollisuudesta järjestää tämän lain mukainen eläketurva työntekijälle, jonka tämä työnantaja lähettää Suomeen työhön yli kahdeksi vuodeksi tai jonka työskentely lähetettynä työntekijänä Suomessa jatkuu ennalta arvaamattomista syistä yli kaksi vuotta. Vapautus myönnetään enintään viideksi vuodeksi Suomessa työskentelyn alkamisesta.

Edellytyksenä lähetetyn työntekijän vakuuttamisvelvollisuudesta vapauttamiselle on, että:

1) työntekijään ei sovelleta Suomen lainsäädäntöä EU:n sosiaaliturvan perusasetuksen tai sosiaaliturvasopimuksen sovellettavaa lainsäädäntöä koskevien määräysten perusteella;

2) työntekijä ei kuulu Suomen sosiaaliturvalainsäädännön alaisuuteen välittömästi ennen Suomessa työskentelyn alkamista; ja

3) työnantaja on järjestänyt työntekijälle Suomessa tehtävän työn ajalta eläketurvan.

Työnantajan on esitettävä selvitys 2 momentin 3 kohdassa tarkoitetusta eläketurvasta.

179 §

Eläkelaitoksen vastuu yhteisesti kustannettavista etuuksista

Eläkelaitokset, mukaan lukien Merimieseläkekassa, vastaavat yhteisesti seuraavista kuluista siltä osin kuin niitä ei saada muualta kustannetuiksi:

-
- 7) 174 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitetuista siirroista aiheutuvat kustannukset;
8) vajoaus, joka syntyy sen vuoksi, että työnantaja on 155 §:n perusteella vapautettu vakuutusmaksusta;
9) merimieseläkelain 159 §:n 1 momentin 1—7 kohdassa tarkoitettut, mainittuun lakiin

perustuvan eläketurvan aiheuttamien kulujen osuudet.

Eläkelaitosten osuus 1 momentin 1 kohdan mukaisista vanhuuseläkekuluista, lukuun ottamatta työkyvyttömyyseläkkeen yhteydessä kertasuorituksina maksettujen vanhuuseläkkeiden kuluja, sekä kohdan 8 mukaisista kuluista määräytyy yhteisesti kustannettaviin kuluihin tarkoitettujen varojen mukaisessa suhteessa. Eläkelaitosten osuus 1 momentin 1 kohdan mukaisista työkyvyttömyyseläkekuluista, työkyvyttömyyseläkkeen yhteydessä kertasuorituksina maksettujen vanhuuseläkkeiden kuluista sekä 1 momentin 2—5 kohdan mukaisista kuluista määräytyy eläkelaitoksessa vakuutettujen työansioiden mukaisessa suhteessa. Eläkelaitosten osuus 1 momentin 6 ja 7 kohdan mukaisista kuluista määräytyy siten kuin 4 momentin mukaisissa laskuperusteissa on tarkemmin määritelty. Eläkelaitoksen osuus 1 momentin 9 kohdan mukaisista vastaavista kuluista määräytyy kuten 1 momentin mukaiset yhteisesti kustannettavat kulut. Määrättäessä eläkelaitoksen osuutta sanotuista kustannuksista otetaan huomioon myös siirtymämaksu, joka on määriteltä siirtymämaksusta muutettaessa valtion virastoja, laitoksia tai liikelaitoksia osakeyhtiöiksi annetussa laissa (1341/1992).

182 §

Työttömyysvakuutusrahaston maksu

Työttömyysvakuutusrahaston maksu määrätään siten, että se arvion mukaan vastaa

perustuvan eläketurvan aiheuttamien kulujen osuudet; ja

10) osa-aikaeläkkeen suuruiseksi vanhuuseläkkeeksi 24 §:n perusteella muutetun eläkkeen ne osat, jotka ylittävät 174 §:n ja merimieseläkelain 154 §:n mukaisen määrän; tällöin eläkkeen kustannuksen katsotaan kokonaan määräytyvän sen eläkelain mukaan, jonka perusteella osa-aikaeläke on myönnetty.

Eläkelaitosten osuus 1 momentin 1, 2 ja 10 kohdan mukaisista vanhuuseläkekuluista, lukuun ottamatta työkyvyttömyyseläkkeen yhteydessä kertasuorituksina maksettujen vanhuuseläkkeiden kuluja, sekä 8 kohdan mukaisista kuluista määräytyy yhteisesti kustannettaviin kuluihin tarkoitettujen varojen mukaisessa suhteessa. Eläkelaitosten osuus 1 momentin 1 kohdan mukaisista työkyvyttömyyseläkekuluista, 1 momentin 2 kohdan mukaisista muista kuin vanhuuseläkekuluista, edellä mainituista 1 momentin 1 ja 2 kohdan mukaisista työkyvyttömyyseläkkeen yhteydessä kertasuorituksina maksettujen vanhuuseläkkeiden kuluista sekä 1 momentin 3—5 kohdan mukaisista kuluista määräytyy eläkelaitoksessa vakuutettujen työansioiden mukaisessa suhteessa. Eläkelaitosten osuus 1 momentin 6 ja 7 kohdan mukaisista kuluista määräytyy siten kuin 4 momentin mukaisissa laskuperusteissa on tarkemmin määriteltä. Eläkelaitoksen osuus 1 momentin 9 kohdan mukaisista vastaavista kuluista määräytyy kuten 1 momentin mukaiset yhteisesti kustannettavat kulut. Määrättäessä eläkelaitoksen osuutta sanotuista kustannuksista otetaan huomioon myös siirtymämaksu, joka on määriteltä siirtymämaksusta muutettaessa valtion virastoja, laitoksia tai liikelaitoksia osakeyhtiöiksi annetussa laissa (1341/1992).

182 §

Työttömyysvakuutusrahaston maksu

Työttömyysvakuutusrahaston maksun perusteena ovat 1 momentissa luetelluissa elä-

määrää, joka saataisiin, jos 1 momentissa luetelluissa eläkelaitoksissa vakuutettujen palkansaajien 74 §:n 3 momentin 2—6 kohdassa tarkoitettujen etuuksien perusteena olevista työ- ja ansiotuloista suoritettaisiin tämän lain mukaista keskimääräistä vakuutusmaksua vastaava maksu. Keskimääräisessä vakuutusmaksussa ei tällöin oteta huomioon 53 vuotta täyttäneiden työntekijöiden korotettua maksua.

kelaitoksissa vakuutettuina olleiden etuudensaajien 74 §:n 3 momentin 2, 3 ja 6 kohdassa tarkoitettujen etuuksien perusteena olevat työ- ja ansiotulot, joihin lisätään työntekijän työeläkevakuutusmaksun määrä. Työttömyysvakuutusrahaston maksu määrätään siten, että se arvion mukaan vastaa määrää, joka saataisiin, jos mainituista työ- ja ansiotuloista suoritettaisiin tämän lain mukaista keskimääräistä vakuutusmaksua vastaava maksu. Keskimääräisessä vakuutusmaksussa ja työntekijän työeläkevakuutusmaksussa ei tällöin oteta huomioon 53 vuotta täyttäneiden työntekijöiden korotettua maksua.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011.

Eläkehakemuksiin, jotka ovat tulleet vireille ennen 1 päivää tammikuuta 2011, sovelletaan lain 13 §:n 1 momenttia sellaisena kuin se oli voimassa 31 päivänä joulukuuta 2010.

Lain 182 §:n 2 momenttia sovelletaan ensimmäisen kerran vuoden 2011 työttömyysvakuutusrahaston maksua määrättäessä. Työttömyysvakuutusrahaston maksun perusteena ovat myös 182 §:n 1 momentissa luetelluissa eläkelaitoksissa vakuutettuina olleiden etuudensaajien 74 §:n 3 momentin 4 ja 5 kohdassa, sellaisina kuin ne olivat voimassa 31 päivänä joulukuuta 2009, tarkoitettujen etuuksien perusteena olevat työ- ja ansiotulot, kun työttömyysvakuutusrahaston maksua määrätään ajalta, jolle on myönnetty 4 tai 5 kohdassa tarkoitettua etuutta ennen 1 päivää tammikuuta 2010.

3.

Laki**merimieseläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan merimieseläkelain (1290/2006) 4 §:n 1 momentin 4 kohta, 11 §:n 3 momentti, 13 §:n 1 momentti, 24 §, 99 §:n otsikko ja 1 momentti, 117 §:n 2 momentin johdantokappale ja 5 momentti sekä 159 §:n 1 momentin 7 ja 8 kohta sekä 3 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 4 §:n 1 momentin 4 kohta laissa 968/2008 ja 11 §:n 3 momentti laissa 629/2009, sekä
lisätään 97 §:ään uusi 3 momentti ja 159 §:n 1 momenttiin uusi 9 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

4 §

Lain soveltamisalaan kuuluva työntekijä

Tätä lakia sovelletaan työntekijään, joka tekee merimieslaissa tarkoitettua työtä:

4) sellaisessa pääasiassa kotimaan meriliikenteessä olevassa suomalaisessa lastialuksessa, hinaajassa tai työntäjässä, joka on merkitty meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantamisesta annetun lain (1277/2007) mukaiseen kauppa-alusluetteloon;

11 §

Vanhuuseläkkeen määrä

Varhennusvähennystä ei tehdä, jos työttömyyspäivärahaa työttömyysturvalain 6 luvun

Ehdotus

4 §

Lain soveltamisalaan kuuluva työntekijä

Tätä lakia sovelletaan työntekijään, joka tekee merimieslaissa tarkoitettua työtä:

4) sellaisessa pääasiassa kotimaan meriliikenteessä olevassa suomalaisessa lastialuksessa, hinaajassa tai työntäjässä, joka on merkitty meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantamisesta annetun lain (1277/2007) 4 §:n 1 momentin 2 tai 3 kohdan perusteella kauppa-alusluetteloon;

11 §

Vanhuuseläkkeen määrä

Varhennusvähennystä ei tehdä, jos työttömyyspäivärahaa työttömyysturvalain 6 luvun

9 §:n 2 momentissa tarkoitetun lisäpäiväoikeuden perusteella saava työntekijä jää vanhuuseläkkeelle 62 vuoden iässä.

9 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitetun lisäpäiväoikeuden perusteella saava työntekijä jää vanhuuseläkkeelle 62 vuoden iässä.

13 §

Vanhuuseläkkeen alkaminen

Vanhuuseläke ja varhennettu vanhuuseläke alkaa *hakemuksesta* sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta lukien, jona työntekijä on täyttänyt vanhuuseläkkeen tai varhennetun vanhuuseläkkeen saamiseen oikeuttavan iän ja on lopettanut työn, jonka perusteella hän hakee vanhuuseläkettä. Vanhuuseläkettä tai varhennettua vanhuuseläkettä ei kuitenkaan myönnetä ilman pätevää syytä takautuvasti pidemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemiskuukautta edeltäneeltä kolmelta kuukaudelta.

13 §

Vanhuuseläkkeen alkaminen

Vanhuuseläke ja varhennettu vanhuuseläke alkaa sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta lukien, jona työntekijä on täyttänyt vanhuuseläkkeen tai varhennetun vanhuuseläkkeen saamiseen oikeuttavan iän ja lopettanut työn, jonka perusteella hän hakee vanhuuseläkettä. *Lykätty vanhuuseläke ja 11 §:n 3 momentissa tarkoitettu varhennusvähennyksellä vähentämätön vanhuuseläke alkaa eläkkeen hakemista seuraavan kalenterikuukauden alusta lukien. Muu vanhuuseläke kuin lykätty vanhuuseläke ja edellä tarkoitettu varhennusvähennyksellä vähentämätön vanhuuseläke voidaan myöntää myös takautuvasti, ei kuitenkaan ilman pätevää syytä pidemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemiskuukautta edeltäneeltä kolmelta kuukaudelta.*

24 §

Osa-aikaeläkkeen muuttuminen vanhuuseläkkeeksi

Jos työntekijä jatkaa osa-aikatyön tekemistä 68 vuotta täytettyään, osa-aikaeläke muutetaan 68 vuoden iässä osa-aikaeläkkeen suuruiseksi vanhuuseläkkeeksi. Kun työntekijä lopettaa osa-aikatyön, vanhuuseläke lasketaan työntekijän hakemuksesta uudelleen.

24 §

Osa-aikaeläkkeen muuttuminen vanhuuseläkkeeksi

Jos osa-aikaeläkkeellä oleva työntekijä ei hae vanhuuseläkettä 68 vuotta täytettyään, osa-aikaeläke muutetaan 68 vuoden iässä osa-aikaeläkkeen suuruiseksi vanhuuseläkkeeksi. Osa-aikaeläkkeen suuruista vanhuuseläkettä ei muunneta elinaikakertoimella. Kun työntekijä hakee vanhuuseläkettä, vanhuuseläke lasketaan uudelleen ja muunnetaan 88 §:n mukaisesti elinaikakertoimella.

97 §

Eläkkeestä vähennettävät etuudet

Jos tämän lain mukaiseen eläkkeeseen tai ensisijaiseen etuuteen on lisätty kertakorotus, ensisijaista etuutta vähennettäessä eläke tai ensisijainen etuus otetaan huomioon kertakorotettuna.

99 §

Ensisijaisen etuuden muutoksen vaikutus eläkkeen määrään

Jos eläkkeensaajalle myönnetään ensisijainen etuus tai jos ensisijaisen etuuden tai tämän lain mukaisen eläkkeen määrä muuttuu muutoin kuin indeksitarkistuksen vuoksi, eläkkeen määrä tarkistetaan. Eläkkeen määrä tarkistetaan myös, jos tämän lain mukaisesta eläkkeestä on vähennetty ensisijainen etuus ja eläkkeensaajalle myönnetään muu työeläke. Osatyökyvyttömyyseläkkeestä ei kuitenkaan vähennetä tapaturmavakuutuslain, liikennevakuutuslain tai sotilastapaturmalain mukaista päivärahaa tai ansionmenetykskorvausta, jos se on myönnetty osatyökyvyttömyyseläkkeen aikana sattuneen tapaturman tai liikennevahingon perusteella.

99 §

*Ensisijaisen etuuden **tai eläkkeen** muutoksen vaikutus eläkkeen määrään*

Ensisijaisen etuuden vähentämistä eläkkeestä tarkistetaan, jos eläkkeensaajalle myönnetään uusi ensisijainen etuus tai jos ensisijaisen etuuden tai tämän lain mukaisen eläkkeen määrä muuttuu muusta syystä kuin indeksitarkistuksen tai kertakorotuksen vuoksi. Eläkkeen määrä tarkistetaan myös, jos tämän lain mukaisesta eläkkeestä on vähennetty ensisijainen etuus ja eläkkeensaajalle myönnetään muu työeläke. Osatyökyvyttömyyseläkkeestä ei kuitenkaan vähennetä tapaturmavakuutuslain, liikennevakuutuslain tai sotilastapaturmalain mukaista päivärahaa tai ansionmenetykskorvausta, jos se on myönnetty osatyökyvyttömyyseläkkeen aikana sattuneen tapaturman tai liikennevahingon perusteella.

117 §

Eläkkeen maksaminen Kansaneläkelaitokselle tai työttömyyskassalle

Eläkekassa voi maksaa takautuvasti myöntämänsä eläkkeen 1 momentissa säädetyllä tavalla Kansaneläkelaitokselle myös silloin, kun eläkekassa:

Jos työntekijä on saanut opintotukilain (65/1994) mukaista opintorahaa, *aikuisopin-*

117 §

Eläkkeen maksaminen Kansaneläkelaitokselle tai työttömyyskassalle

Eläkekassa maksaa takautuvasti myöntämänsä eläkkeen 1 momentissa säädetyllä tavalla Kansaneläkelaitokselle myös silloin, kun eläkekassa:

Jos työntekijä on saanut opintotukilain (65/1994) mukaista opintorahaa tai asumis-

torahaa tai asumislisää samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään takautuvasti muuta kuin osatyökyvyttömyyseläkettä, eläkelaitoksen on Kansaneläkelaitoksen vaatimuksesta maksettava takautuvasti maksettava eläke Kansaneläkelaitokselle siltä osin kuin se vastaa määrältään samalta ajalta maksettua opintotukea.

lisää samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään takautuvasti muuta kuin osatyökyvyttömyyseläkettä, *eläkekassan* on Kansaneläkelaitoksen vaatimuksesta maksettava takautuvasti maksettava eläke Kansaneläkelaitokselle siltä osin kuin se vastaa määrältään samalta ajalta maksettua opintotukea.

159 §

Eläkekassan vastuu yhteisesti kustannettavista etuuksista

Eläkekassa ja työntekijän eläkelain mukaisista eläketurvaa hoitavat eläkelaitokset vastavat yhteisesti seuraavista kuluista siltä osin kuin niitä ei saada muualta kustannetuiksi:

- 7) 154 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitetuista siirroista johtuvat kustannukset; ja
8) työntekijän eläkelain 179 §:n 1 momentin 1—8 kohdassa tarkoitettut, mainittuun lakiin perustuvan eläketurvan aiheuttamien kulujen osuudet.

Eläkekassan osuus 1 momentin 1 kohdan mukaisista vanhuuseläkekuluista, lukuun ottamatta työkyvyttömyyseläkkeen yhteydessä kertasuorituksina maksettujen vanhuuseläkkeiden kuluja, määräytyy yhteisesti kustannettaviin kuluihin tarkoitettujen varojen mukaisessa suhteessa. Eläkekassan osuus 1 momentin 1 kohdan mukaisista työkyvyttömyyseläkekuluista, työkyvyttömyyseläkkeen yhteydessä kertasuorituksina maksettujen vanhuuseläkkeiden kuluista sekä 1 momentin 2—5 kohdan mukaisista kuluista määräytyy eläkekassassa vakuutettujen työansioiden mukaisessa suhteessa. Eläkekassan osuus 1 momentin 6 ja 7 kohtien mukaisista kuluista määräytyy siten kuin 4 momentin mukaisissa laskuperusteissa on tarkemmin määritelty.

159 §

Eläkekassan vastuu yhteisesti kustannettavista etuuksista

Eläkekassa ja työntekijän eläkelain mukaisista eläketurvaa hoitavat eläkelaitokset vastavat yhteisesti seuraavista kuluista siltä osin kuin niitä ei saada muualta kustannetuiksi:

- 7) 154 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitetuista siirroista *aiheutuvat* kustannukset; ja
8) työntekijän eläkelain 179 §:n 1 momentin 1—8 kohdassa tarkoitettut, mainittuun lakiin perustuvan eläketurvan aiheuttamien kulujen osuudet; ja
9) *osa-aikaeläkkeen suuruiseksi vanhuuseläkkeeksi 24 §:n perusteella muutetun eläkkeen ne osat, jotka ylittävät 154 §:n ja työntekijän eläkelain 174 §:n mukaisen määrän; tällöin eläkkeen kustannuksen katsotaan kokonaan määräytyvän sen eläkelain mukaan, jonka perusteella osa-aikaeläke on myönnetty.*

Eläkekassan osuus 1 momentin 1, 2 ja 9 kohdan mukaisista vanhuuseläkekuluista, lukuun ottamatta työkyvyttömyyseläkkeen yhteydessä kertasuorituksina maksettujen vanhuuseläkkeiden kuluja, määräytyy yhteisesti kustannettaviin kuluihin tarkoitettujen varojen mukaisessa suhteessa. Eläkekassan osuus 1 momentin 1 kohdan mukaisista työkyvyttömyyseläkekuluista, 1 momentin 2 kohdan mukaisista muista kuin vanhuuseläkekuluista, edellä mainituista 1 momentin 1 ja 2 kohdan mukaisista työkyvyttömyyseläkkeen yhteydessä kertasuorituksina maksettujen vanhuuseläkkeiden kuluista sekä 1 momentin 3—5 kohdan mukaisista kuluista määräytyy eläkekassassa vakuutettujen työansioiden mukaisessa suhteessa. Eläkekassan

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

Eläkekassan osuus 1 momentin 8 kohdan mukaisista vastaavista kuluista määräytyy kuten 1 momentin mukaiset yhteisesti kustannettavat kulut.

osuus 1 momentin 6 ja 7 kohdan mukaisista kuluista määräytyy siten kuin 4 momentin mukaisissa laskuperusteissa on tarkemmin määritelty. Eläkekassan osuus 1 momentin 8 kohdan mukaisista vastaavista kuluista määräytyy kuten 1 momentin mukaiset yhteisesti kustannettavat kulut.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011.

Eläkehakemuksiin, jotka ovat tulleet vireille ennen 1 päivää tammikuuta 2011, sovelletaan lain 13 §:n 1 momenttia sellaisena kuin se oli voimassa 31 päivänä joulukuuta 2010.

5.

Laki**yrittäjän eläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yrittäjän eläkelain (1272/2006) 9 §:n 3 momentti, 10 §:n 1 momentti, 21 §, 87 §:n
 otsikko ja 1 momentti ja 139 §:n 1 momentti sekä
lisätään 85 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

9 §

9 §

*Vanhuuseläkkeen määrä**Vanhuuseläkkeen määrä*

Varhennusvähennystä ei tehdä, jos yrittäjällä on muun työeläkelain perusteella oikeus jäädä vanhuuseläkkeelle 62 vuoden iässä työttömyysturvalain 6 luvun 9 §:n 2 momentissa *säädety*n työttömyyspäivärahan lisäpäiväoikeuden vuoksi.

Varhennusvähennystä ei tehdä, jos yrittäjällä on muun työeläkelain perusteella oikeus jäädä vanhuuseläkkeelle 62 vuoden iässä työttömyysturvalain 6 luvun 9 §:n 2 tai 3 momentin perusteella.

10 §

10 §

*Vanhuuseläkkeen alkaminen**Vanhuuseläkkeen alkaminen*

Vanhuuseläke alkaa sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta lukien, jona eläkettä on haettu. Eläke myönnetään takautuvasti enintään eläkkeen hakemiskuukautta edeltäneeltä kolmelta kuukaudelta tai pätevistä syystä tätä pidemmältä ajalta. Takautuva myöntäminen edellyttää, että yrittäjän tässä laissa tarkoitettu vakuutus on päättynyt ennen eläkkeen alkamista.

Vanhuuseläke alkaa sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta lukien, jona eläkettä on haettu. *Muu vanhuuseläke kuin 9 §:n 3 momentissa tarkoitettu varhennusvähennyksellä vähentämätön vanhuuseläke tai lykätty vanhuuseläke voidaan myöntää myös* takautuvasti enintään eläkkeen hakemiskuukautta edeltäneeltä kolmelta kuukaudelta tai pätevistä syystä tätä pidemmältä ajalta. *Eläkkeen* takautuva myöntäminen edellyttää, että yrittäjän tässä laissa tarkoitettu vakuutus on päättynyt ennen eläkkeen alkamista.

Voimassa oleva laki

21 §

Osa-aikaeläkkeen muuttuminen vanhuuseläkkeeksi

Jos yrittäjä jatkaa osa-aikatyön tekemistä 68 vuotta täytettyään, osa-aikaeläke muutetaan 68 vuoden iässä osa-aikaeläkkeen suuruiseksi vanhuuseläkkeeksi. Vanhuuseläke lasketaan yrittäjän hakemuksesta uudelleen.

21 §

Osa-aikaeläkkeen muuttuminen vanhuuseläkkeeksi

Jos osa-aikaeläkkeellä oleva yrittäjä ei hae vanhuuseläkettä 68 vuotta täytettyään, osa-aikaeläke muutetaan 68 vuoden iässä osa-aikaeläkkeen suuruiseksi vanhuuseläkkeeksi. Osa-aikaeläkkeen suuruista vanhuuseläkettä ei muunneta elinaikakertoimella. Kun yrittäjä hakee vanhuuseläkettä, vanhuuseläke lasketaan uudelleen ja muunnetaan 76 §:n mukaisesti elinaikakertoimella.

85 §

Eläkkeestä vähennettävät etuudet

Jos tämän lain mukaiseen eläkkeeseen tai ensisijaiseen etuuteen on lisätty kertakorotus, ensisijaista etuutta vähennettäessä eläke tai ensisijainen etuus otetaan huomioon kertakorotettuna.

87 §

Ensisijaisen etuuden muutoksen vaikutus eläkkeen määrään

Jos eläkkeensaajalle myönnetään ensisijainen etuus tai jos ensisijaisen etuuden tai tämän lain mukaisen eläkkeen määrä muuttuu muutoin kuin indeksitarkistuksen vuoksi, eläkkeen määrä tarkistetaan. Eläkkeen määrä tarkistetaan myös, jos tämän lain mukaisesta eläkkeestä on vähennetty ensisijainen etuus ja eläkkeensaajalle myönnetään muu työeläke. Osatyökyvyttömyyseläkkeestä ei kuitenkaan vähennetä tapaturmavakuutuslaissa, liikennevakuutuslaissa tai sotilastapaturmalaisissa tarkoitettua päivärahaa tai ansionmenetykskorvausta, jos se on myönnetty osatyökyvyttömyyseläkkeen aikana sattuneen tapaturman tai liikennevahingon perusteella.

87 §

*Ensisijaisen etuuden **tai eläkkeen** muutoksen vaikutus eläkkeen määrään*

Ensisijaisen etuuden vähentämistä eläkkeestä tarkistetaan, jos eläkkeensaajalle myönnetään uusi ensisijainen etuus tai jos ensisijaisen etuuden tai tämän lain mukaisen eläkkeen määrä muuttuu muusta syystä kuin indeksitarkistuksen tai kertakorotuksen vuoksi. Eläkkeen määrä tarkistetaan myös, jos tämän lain mukaisesta eläkkeestä on vähennetty ensisijainen etuus ja eläkkeensaajalle myönnetään muu työeläke. Osatyökyvyttömyyseläkkeestä ei kuitenkaan vähennetä tapaturmavakuutuslaissa, liikennevakuutuslaissa tai sotilastapaturmalaisissa tarkoitettua päivärahaa tai ansionmenetykskorvausta, jos se on myönnetty osatyökyvyttömyyseläkkeen aikana sattuneen tapaturman tai liikennevahingon perusteella.

139 §

*Eläkelaitosten keskinäinen vastuu eläkkeistä
ja kuntoutuskustannuksista*

Edellä 1 §:n 3 momentissa tarkoitettut eläkelaitokset vastaavat tämän lain mukaisista eläkkeistä, kuntoutusrahoista ja muista etuuksista aiheutuvista kustannuksista 138 §:n mukaisten vakuutusmaksuvastuidensa suhteessa. Näihin kustannuksiin ei sisällytetä palkattomista ajoista karttuneita eläkkeen osia. Kuntoutusrahan kustannukseksi katsotaan eläkelaitoksen maksaman kuntoutusrahan kokonaismäärä.

139 §

*Eläkelaitosten keskinäinen vastuu eläkkeistä
ja kuntoutuskustannuksista*

Edellä 1 §:n 3 momentissa tarkoitettut eläkelaitokset vastaavat tämän lain mukaisista eläkkeistä, kuntoutusrahoista ja muista etuuksista aiheutuvista kustannuksista 138 §:n mukaisten vakuutusmaksuvastuidensa suhteessa. Näihin kustannuksiin ei sisällytetä palkattomista ajoista karttuneita eläkkeen osia. Kuntoutusrahan kustannukseksi katsotaan eläkelaitoksen maksaman kuntoutusrahan kokonaismäärä ja 21 §:ssä tarkoitettulla tavalla vanhuuseläkkeeksi muutetun osa-aikaeläkkeen kustannukseksi katsotaan vanhuuseläkkeeksi muutetun osa-aikaeläkkeen kokonaismäärä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011.

Eläkehakemuksiin, jotka ovat tulleet vireille ennen 1 päivää tammikuuta 2011, sovelletaan lain 10 §:n 1 momenttia sellaisena kuin se oli voimassa 31 päivänä joulukuuta 2010.

7.

Laki**maatalousyrittäjän eläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) 32 §:n 3 momentti, 33 §:n 1 momentti ja 83 §:n 3 kohta seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

32 §

32 §

*Vanhuuseläkkeen määrä**Vanhuuseläkkeen määrä*

Varhennusvähennystä ei tehdä, jos maatalousyrittäjällä on muun työeläkelain perusteella oikeus jäädä vanhuuseläkkeelle 62 vuoden iässä työttömyysturvalain (1290/2002) 6 luvun 9 §:n 2 momentissa säädetyn työttömyyspäivärahan lisäpäiväoikeuden vuoksi.

Varhennusvähennystä ei tehdä, jos maatalousyrittäjällä on muun työeläkelain perusteella oikeus jäädä vanhuuseläkkeelle 62 vuoden iässä työttömyysturvalain (1290/2002) 6 luvun 9 §:n 2 tai 3 momentin perusteella.

33 §

33 §

*Vanhuuseläkkeen alkaminen**Vanhuuseläkkeen alkaminen*

Vanhuuseläke alkaa sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta lukien, jona eläkettä on haettu. Eläke myönnetään takautuvasti enintään eläkkeen hakemiskuukautta edeltäneeltä kolmelta kuukaudelta tai pätevistä syystä tätä pidemmältä ajalta. Eläkkeen takautuva myöntäminen edellyttää, että maatalousyrittäjän tässä laissa tarkoitettu vakuutus on päättynyt ennen eläkkeen alkamista.

Vanhuuseläke alkaa sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta lukien, jona eläkettä on haettu. *Muu vanhuuseläke kuin 32 §:n 3 momentissa tarkoitettu varhennusvähennyksellä vähentämätön vanhuuseläke tai lykkäty vanhuuseläke voidaan myöntää myös takautuvasti enintään eläkkeen hakemiskuukautta edeltäneeltä kolmelta kuukaudelta tai pätevistä syystä tätä pidemmältä ajalta. Eläkkeen takautuva myöntäminen edellyttää, että maatalousyrittäjän tässä laissa tarkoitettu vakuutus on päättynyt ennen eläkkeen alkamista.*

83 §

Eläkkeen määrään vaikuttavat etuudet sekä eläkelaitoksen takautumisoikeus

Tätä lakia toimeenpantaessa eläkkeeseen sovelletaan, mitä:

3) työntekijän eläkelain 94 §:ssä säädetään ensisijaisen etuuden muutoksen vaikutuksesta eläkkeen määrään; ja

83 §

Eläkkeen määrään vaikuttavat etuudet sekä eläkelaitoksen takautumisoikeus

Tätä lakia toimeenpantaessa eläkkeeseen sovelletaan, mitä:

3) työntekijän eläkelain 94 §:ssä säädetään ensisijaisen etuuden *tai eläkkeen* muutoksen vaikutuksesta eläkkeen määrään; ja

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011.

Eläkehakemuksiin, jotka ovat tulleet vireille ennen 1 päivää tammikuuta 2011, sovelletaan lain 33 §:n 1 momenttia sellaisena kuin se oli voimassa 31 päivänä joulukuuta 2010.

9.

Laki**kansaneläkelain 11 ja 55 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kansaneläkelain (568/2007) 11 § ja
lisätään 55 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

11 §

Työttömyyspäivärahaa saavan oikeus vanhuuseläkkeeseen

Henkilöllä, joka saa työttömyyspäivärahaa lisäpäiviltä työttömyysturvalain (1290/2002) 6 luvun 9 §:n 2 momentin perusteella, on oikeus saada vanhuuseläke 62-vuotiaana ilman 10 §:n 2 momentin mukaista vähennystä.

Ehdotus

11 §

Työttömyyspäivärahaa saavan oikeus vanhuuseläkkeeseen

Henkilöllä, joka saa työttömyyspäivärahaa lisäpäiviltä työttömyysturvalain (1290/2002) 6 luvun 9 §:n 2 *tai* 3 momentin perusteella, on oikeus saada vanhuuseläke 62-vuotiaana ilman 10 §:n 2 momentin mukaista vähennystä.

55 §

Etuuksien maksaminen takautuvasti

Tämän lain 11 §:n mukainen varhennusvähennyksellä vähentämätön vanhuuseläke myönnetään kuitenkin aikaisintaan eläkkeen hakemista seuraavan kuukauden alusta eikä sitä makseta tätä aikaisemmalta ajalta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2011.
